శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(లేక శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి కృష్ణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ; శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

ప్రశస్తమైన వస్తువు, అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు—శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము.—సర్వవిధముల నమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

—శ్రీ పా. వే. రాజమన్నారుగారు, గౌ॥ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మద్రాసు.

* * * ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైన శైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * *

—శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

* * * ఆధునిక కాలములో వెలువడిన కొలది మహాగ్రంథములలో, అన్నివిధముల నిది యొకటి. * * *

—శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు.

526 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 5/-

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీ స్వాములవారి జీవితమున నింతకు పూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాములవారి సంపూర్ణ చరిత్ర!

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

438 పుటలు (సప్తమ ముద్రణము) వెల : { సాదా ప్రతి రూ. 3/-, అట్ట బైండు రూ. 3-50 }

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

(మూడవ కూర్పు)

రచయిత : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును...చదువవలసిన గ్రంథ మిది...అమృతకలశము!...అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి...తియ్యని తెలుగు...పాలవంటి శైలి... —ఆంధ్రప్రభ

246 పుటలు వెల : రూ. 2/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రా మ కృ ష్ణ ప్ర భ

సంపుటము ౧౪ ౧౯౫౭, డిసెంబరు; హేవిళంబి - మార్గశీర్షము సంచిక ౬

వి ష య సూ చి క

స్వామి - శిష్య సంవాదములు

(శ్రీమద్వివేకానందస్వామితోడి సంభాషణలు)

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

సాంసారిక సమస్యలు పరిష్కరించుకొనదలచినను సమాధిస్థితి సాధింపదలచినను ; రాజకీయవిశేషము లాకళింపదలచినను, లలితకళారహస్యము లవగతముచేసికొనదలచినను — ఇంతేల, లౌకి కాలౌకిక విషయములలో వేనినిగుఱించిగాని మీ పరిజ్ఞానము వృద్ధి గావించుకొన దలచినచో ఈ గ్రంథమును తప్పక చదువుడు. నవభారతభాగ్యవిధాత శ్రీమద్వివేకానందస్వామిచంద్రులు శిష్యులతో కావించిన యీ ప్రసంగములలో వారి అనుభవసర్వస్వము రాశీభూతమై యున్నది. సులభశైలి, హృదయమును పట్టి యిచ్చు సంభాషణలు, ముచ్చటైన అచ్చుకూర్పు.

పుటలు 552+12 అకారాది అనుక్రమణిక   వెల : రూ. 5/-

నా జీవితము, జీవితకార్యము

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీరామకృష్ణసందేశమును లోకమునకు అందజేయుటకును, లోకమును భౌతికముగా, వైజ్ఞానికముగా, పారమార్థికముగా సేవించుటయందు నేడు జగద్విఖ్యాతిగాంచియున్న శ్రీరామకృష్ణమఠసేవాసంస్థలను ప్రథమమున స్థాపించు మహోద్యమము నిర్వహించుటకును, శ్రీ వివేకానందాది శిష్యవర్గమువారు ఎంత గాఢదీక్షతో పరిశ్రమించి, ఎంతటి దుర్భరక్లేశముల నోర్వవలసివచ్చెనో, ఈ ఉపన్యాసమున గుండెలవియు వాక్కులతో శ్రీ వివేకానందస్వామి వివరించియున్నాడు. అందఱును చదివి తీఱవలసిన గ్రంథము.

62 పుటలు   అందమైన కూర్పు   వెల : 50 న. పై.

పారమార్థిక సంభాషణలు

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీరామకృష్ణదేవుని స్వశిష్యవర్గములోని ఆర్గురు జ్ఞానసిద్ధులు శిష్యులతోడను, భక్తులతోడను, చేసిన పరమార్థ విషయక సంభాషణ కతిపయములు. ఎన్నెన్నో గ్రంథములు చదివినగాని తీఱని ఆధ్యాత్మిక సంశయము లీ గ్రంథమూలమున అవలీలగా తీఱును.

402 పేజీలు   (మనోజ్ఞమగు ప్రథమ ముద్రణము)   వెల: రూ. 3/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

'సర్వేశ్వరుని శరణు జొరుము, అతని కృప నీ యనుభవమునకు అప్పుడు వచ్చును.''

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౪ } ౧౯౫౭ – డిసెంబరు : : హేవిళంబి – మార్గశీర్షము { సంచిక ౬

శారదాస్తోత్రమ్

మూల శ్లోకములు :
శ్రీ అభేదానందస్వామి

తెలుగు పద్యాలు :
శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునముగారు

కృపాం కురు మహాదేవి, సుతేషు ప్రణతేషు చ
చరణాశ్రయ దానేన; కృపామయి, నమోఽస్తు తే॥ ౧॥

ఓ మహాదేవీ, కృపాస్వరూపిణీ, నీకు వందనము; నీ సుతులమై, నీకు ప్రణమిల్లుచున్న మాకు నీ యడుగు నీడను ప్రసాదించి అనుగ్రహింపుమా.

నిరతిఁ బ్రణమిలు తనయుల నరయు కృపాపరత నో మహాదేవి, మముఁ
చరణాశ్రయ దాన మ్మిడి; కరుణామయి, ప్రణతు లివిగో కైకొను మమ్మా.

లజ్జాపటావృతే నిత్యం, శారదే, జ్ఞానదాయకే,
పాపేభ్యో న స్సదా రక్ష కృపామయి, నమోఽస్తు తే॥ ౨॥

సదా సిగ్గు అనెడి తెర చాటున నుండి, జ్ఞానము నిచ్చు, కృపాపూర్ణురాలవగు ఓ శారదా, నీకు వందనము. పాపములనుండి మమ్ము నిరంతరము ప్రోవుమా.

అనిశ లజ్జాంశు కావృత వై మెలంగు తల్లి, శారద, జ్ఞానప్రదాత్రి, మమ్ముఁ
బ్రోవు మెల్లెడ నఘనిదూరుల నొనర్చి మ్రొక్కు లివె కొను మమ్మ, కారుణ్యమూర్తి.

మాతృశ్రీ సూక్తి మకరంద బిందువులు కొన్ని

౧

దైవకృపవలన మాత్రమే భగవత్సాక్షాత్కారము లభించును. కాని జపధ్యానములు అభ్యసించుట ఆవశ్యకము. వానిచే మనస్సులోని కల్మషములు హరించును. పూజ మొదలగు పారమార్థిక సాధనలు ఒనరించి తీఱవలెను. పూవును చేతపట్టుకొన్నచో దాని సువాసన వచ్చుట లేదా? గంధపు చెక్కను సానపై అఱగదీసినచో దాని పరిమళము వచ్చుట లేదా? అట్లే సదా భగవంతునిగూర్చి మననము చేయుచుండుటచే పారమార్థిక జ్ఞానము ఉదయించును.

౨

మనఃపూర్తిగా ఒక్కసారియైన భగవంతునిగూర్చి ప్రార్థించినవారికి ఇక భయములేదు. నిరంతరముగా భగవత్ప్రార్థనయందు ఆసక్తుడైయుండువానికి ఈశ్వరకృపచే 'ప్రేమభక్తి' అనబడు భక్తిపారవశ్యస్థితి లభించును. నాయనా, పారమార్థికజీవనములో ఈ ప్రేమ యనుదానికన్న అగాధమగు వస్తువు వేరే లేదు. బృందావన గోపికలకు అది సిద్ధించినది. వారికి శ్రీకృష్ణుడు ఒక్కడు తప్ప లోకములో వేఱుపదార్థమేదియు గోచరింపకుండెను.

పసిపాప తనచేతిలోని వస్తువును నూఱుసారు లడిగినవాని కీయక, ఒక్కసారిమాత్రమే అడిగినవాని కీయవచ్చును. అట్లే భగవత్కృప నియమబద్ధము కాక ఇచ్ఛాధీనముగా ప్రసరించును.

భారమంతయు శ్రీరామకృష్ణునిపైవైచి పరిపూర్ణవిశ్వాసముతో నుండుము. ఆయన నీ వ్యథలనన్నిటిని తీర్చి మనశ్శాంతిని ప్రసాదించును. భగవన్నామమును స్మరించుచుండుము. ఇతరుల దుష్కర్మఫలములను తనపైవైచికొని శ్రీరామకృష్ణుడెట్టి తీవ్ర వ్యథననుభవించెనో విచారించుకొనుము. నీ మనశ్శరీరము లిందుచే పరిశుద్ధము లగును. అది నీకును గోచరించును. పరమపావనుడును, ఈశ్వరాంశసంభూతుడును అగు ఆయన ఇతరుల కొఱకై ఘోర వేదన లనుభవించుచుండియు, శ్రీ విశ్వేశ్వరీ నిత్యధ్యానానుసంధానలభ్యమగు ఆనంద పారవశ్యము నొక్క క్షణమాత్రముకూడ వీడకుండుటను స్మరించితివేని, నీ కష్టములు, సంతాపములు, క్షుద్రములుగా తోచును.

౫

వ్యాకులపడకుము. ఈ ఐహికసంబంధములు అనిత్యములు. వానితోడిదే లోకమైనట్టు నేడు కనిపించును. కాని రేపటి కవి అదృశ్యములగును. దేవు డొక్కనితో మాత్రమే నీకు నిజమగు సంబంధము కలదు.

భగవంతుని ప్రమోల శరణుసొచ్చినవానిపట్ల విధినిర్ణయములుకూడ వర్తింపవు. అట్టివాని విషయమున విధి తన వ్రాతను తానే తుడిచి వేయును.

మాతృశ్రీకి జోహారు

(సంపాదకీయము)

శ్రీరామకృష్ణుని దివ్యమహిషి శ్రీశారదాదేవి 1853వ సంవత్సరమున డిసంబరు నెల తే 22 ది నాడు అవతరించినది. ఆమెగారి నూట ఐదవ జయంతి మహోత్సవము మదరాసు వాసుల మైన మనము మన మఠ కేంద్రములో ఈ సంవత్సరము డిసంబరు తే 13 దినాడును తే 15 దినాడును కొనియాడితిమి.

శ్రీ శారదాదేవియందు రూపుదాల్చిన మహిళాధర్మములు అత్యుదారములు, అత్యున్నతములు! గురుదేవుని పారమార్థిక సాధనకును సిద్ధికిని సందేశప్రచారమునకును ఈమె తన అనుగుణప్రవర్తనలచేతను చర్యలచేతను తోడ్పడినది. కావున సహధర్మిణీశబ్దము యథార్థాక్షర మగుటే కాక, లౌకికస్థాయిలో పారమార్థికరంగమునకు విరుద్ధముగ తలంపబడు దాంపత్యమే ఇంద్రియాతీగమును ఆధ్యాత్మికమునగు స్థాయిని అందుకొన్నప్పుడు, పారమార్థిక లక్ష్యసిద్ధికి అమోఘసాధనము కాగల దనియు లోకమునకు వెల్లడి ఐనది. ఈమె అత్యంత పరతంత్ర యై నాథుడు తన్ను తీర్చి దిద్దిన పెల్లరూ పొందుచు, జగన్మాతృవిగ్రహమున శ్రీరామకృష్ణుడు దర్శించుచుండిన దైవమును కాలక్రమమున ఈమె తనజీవితమందే ప్రత్యక్షమొనర్చెను. కావున గురుదేవుడు తన దీర్ఘ సాధనకు పరిసమాప్తిమంగళముగ తనప్రియురాలి పవిత్రరూపమునందే లోకమాతను ఆరాధించినా డటన్న అం దెంతో అంతరార్థము ఇమిడి యున్నది.

స్వధర్మానుష్ఠాననిష్ఠ గల గృహిణి అగుటే కాక శ్రీ శారదాదేవి రామకృష్ణభగవానుని శిష్యవర్గమున ప్రప్రథమయు అగ్రగణ్యురాలును అయ్యెను. సాధారణముగ దేనిని మనము చదువు అనుకొనుచున్నామో ఆ చదువును ఈమె విశేషముగ చదువ లేదు. కాని పెనిమిటి యాదర్శము చేతను దివ్యసూక్తులచేతను ఈమె చక్కని సంస్కార మొంది ఆధ్యాత్మికముగ అత్యున్నత సిద్ధులను గాంచెను. తర్వాతికాలమున ప్రబోధమున కనియును చిత్తశాంతి కనియు గుంపులుగుంపులుగ తన్ను ఆశ్రయించిన వేలకొలది భక్తులకు ఉపదేశ మొనర్చుటకును, ఆధ్యాత్మికజీవితమున ప్రవేశ మొసంగుటకును అర్హపట్టమును గడించెను.

గురుమహారాజు నిర్యాణానంతరము విశ్లేషవిషణ్ణు లయిన శిష్యులు చిత్తశాంతి చేకూర్చుకొనుటకును ఉత్సాహ మొందుటకును తదేకప్రవణు లయి ఈమెనే ఆశ్రయించిరి. 'మఠ'. 'సేవాసం'ఘాత్మక శ్రీరామకృష్ణసంస్థకు మొదటినుండియు ఈమెయే మార్గోపదేశకురాలును ప్రధానాధారమును అయ్యెను. శ్రీవివేకానంద స్వామి విశ్వసంస్తుత్యముగ అమెరికాయాత్రకు బయలుదేఱుటకు ముందు ఈమె యాశీర్వచనమునే కోరెను.

శ్రీ శారదాదేవి భారతనారీజనశిరోరత్నము అని చెప్పినను విశ్వమహిళలకు అందఱకును పరమాదర్శము అని చెప్పినను అతిశయోక్తి కాదు. ఆధ్యాత్మికజగత్తున ఈమె పరంజ్యోతి.

ఈమె జీవితమును ఉపదేశమును, మనకు ఇంతంత అనరాని నిధులు, ఉత్సాహవివర్ధకములు, విశ్వాసదృఢీకరణములు, శాశ్వతప్రదీపములు. ఈమె సంస్మరణము సర్వశ్రేయస్కరము.

ఈమె దక్షిణదేశయాత్ర చేయుచు 1911 వ సంవత్సరము మన మదరాసునగరమునకు విచ్చేసినది. ఈమె సందర్శనభాగ్యము ఈ నగరవాసులకు అప్పుడు లభించినది. పతితపావన మైన యీామె యడుగుదామరల జంటచే గుర్తిడబడిన యీా క్షేత్రవాసుల మైన మనకు ఈ నూటఐదవ జయంతిమహోత్సవసందర్భమున ఈమె కీర్తికి జోహారు లర్పించుటయు, ఈమె జీవితసందేశమును బోధనలను స్మరించుకొనుటయు ప్రాప్తము,

మాతృశ్రీ శారదాదేవి

[శ్రీమద్గంభీరానందవాణి]

౪

దివ్యజీవితంపు తొలి రుచి

(గతసంచిక తరువాయి)

నిత్యానందపూర్ణు డైన గురుదేవుడు అమ్మకు పాఠములు నేర్పిన తీరును లక్ష్మీదేవి ఒకసారి ఒక సాధువు నెదుట ఇట్లు చిత్రించినది — ''దుఃఖవిపద్బంధుర మైన యీా జగంపు మిథ్యాత్వమును సదా సూచించుచు గురుదేవుడు అమ్మతో ''కుక్కలవలెను నక్కలవలెను పిల్లల నీని నంత మాత్రాన ప్రయోజన మేమి? నిస్సంగత్వమును భక్తియునే ముఖ్యములు'' అనెను. మాతృశ్రీతల్లికి ఎందరో బిడ్డలు పుట్టిరి. అందు కొందఱు మరణించిరి. వారిని తన యొడిలో పెంచినది అమ్మయే. వారిలో కొందఱు మరణించినప్పుడు తన తల్లిదండ్రులు విలపించుటను ఆమె చూచి యున్నది. ఆ దుఃఖములో ఆమె పాలు ఆమెకును ఉన్నది. వీని నన్నిటిని చూపి గురుదేవుడు ''నీకును సొంతముగ ఎంతో అనుభవము కలిగి యున్నది. అ దెంత దుర్భరమో నీ వెఱుగుదువు. ఈయార్భాట మంతయు ఎందులకు? అ వేమియు లేక నీవు నీవే రాణివిగ ఉన్నావు. అట్లె ఎల్లప్పుడు నుందువు'' అనెను. అమ్మ సదా పనులలో నిమగ్న యై యుండును. ఒకనాటి ప్రొద్దున ఆమె యింటి నేలను పేడతోను పచ్చమట్టితోను అలుకుచుండెను. గురుదేవుడు పుల్లతో పండ్లను తోముకొనుచు వేడుకగ మాటాడుచుండెను. అమ్మతో ఆయన ఇట్లనెను — ''నీ కుమారునికి అన్నప్రాశనము చేయు నాడు నీవు సింగారించుకొని ఆటపాటలు

సాగింప వచ్చును కాని, అతడు చచ్చు నేని అప్పుడు దుఃఖముచే గిజగిజలాడుదువు''. అమ్మ మౌనముగనే ఈ ప్రసంగమును ఆలకించుచుండెను కాని గురుదేవుడు మాటిమాటికిని పిల్లల చావును గూర్చియే చెప్పుచుండగా, ఆమె కడకు తగ్గు గొంతుతో ''నిక్కముగ అందఱు పిల్లలును చత్తురా?'' అని అడిగెను. ఆమె ఆలాగు అడిగినదో లేదో గురుదేవుడు బిగ్గరగ ఇట్లనెను — ''అరరే! ఇప్పుడు నిజముగ నేను కాలసర్పమును* కాలం ద్రొక్కితిని. ఈమె మంచి దనియు ఏమియు ఎఱుగని దనియు నే ననుకొంటిని. ఔరా, ఈమె కెంతో తెలియును. నిక్కముగ అందఱును చత్తురా అనుచున్నదే!'' అమ్మ త్వరతరగ అటనుండి పోయెను.

నగరాలలో ఉన్న నిర్బంధాలు కృత్రిమ మర్యాదయు కామార్పుకురులో లేవు. కావున గురుదేవు డచ్చట సహజమైన హాయి ననుభవించుచు ప్రజలతో స్వేచ్ఛగ మెలగు చుండెను. ఒకనాడు పొరుగూరిలో యాత్రా (మతవిషయమైనవీథినాటక) ప్రదర్శన మొకటి జరుగవలసి ఉండెను. ఇంటిలోని మఱియొకతెను తోడుగా గొని దానిని చూచి వత్తు నని అమ్మ అనెను. అందుకు గురుదేవుడు సమ్మతింప లేదు కాని వారు చెందిన ఆశాభంగమును గుర్తించి, ఆయన వారి యెదుట తా నొక్కడే ఆ నాటకము నెల్ల ఆడెను. ఆయన దానిని ఒక్కమాఱు మాత్రమే చూచి యుండెను. కాని ఆయనలో అంతటి చుఱుకైన ధారణశక్తియు అంత అనురూప మైన అభినయ నైపుణియు అంత మధుర మైన సంగీతము నుండెను. కావున మహిళలందఱు వెంటనే చింత తీఱి అద్భుతావిష్టులై ఎంతో సేపు కూర్చుండి అసలు నాటక ప్రదర్శనము నే చూచి ఆనందించినంతగా ఆనందించిరి.

కామార్పుకురులో గురుదేవుని వైఖరిని గూర్చి మాతృశ్రీ ఇట్లు చెప్పి యున్నది — ''ఆయన చిఱచిఱలాడుచు నుండగా నేను కన్నదే లేదు. పిన్నలతో ఉన్నను పెద్దలతో ఉన్నను ఆయనకు ఆ గోష్ఠి ఆనందప్రదమే. నిజముగ నమ్ము. నేను చూడగా ఆయన మొగముముడుచుకొని ఉండినదే లేదు. ఆహా! కామార్పుకురులో ప్రతిదినమును నిద్ర లేవగనే ఆయన ''నాకు ఈ దినము ఈ యాకు కూర కావలెను, దీనిని వండు'' మనెడు వారు. చాటునుండి విని మేము (=శారదయు లక్ష్మీదేవితల్లియు) కొంత ఆకు కూరను సంపాదించి వండుదుము. కొంత కాలము తర్వాత ఆయన ''అరరే, ఇ ట్లైతినే. ప్రొద్దున నుండి నాకు తిండి ధోరణియే. ఛీ'' అనుకొనెను. నాతో ''నాకు ప్రత్యేకముగ ఇష్ట మైన పదార్థ మని ఏదియు లేదు, నీ వేమి వండినను ఏమి పెట్టినను నేను భుజింతును'' అన్నాడు. దక్షిణేశ్వరమున ఉండగా ఆయన అజీర్ణవ్యాధిచే ఎక్కువగ బాధ పడు చుండెను, ''ఛీ, యీ కడుపు మలనిలయము. ఆ మలము సదా వెలికి పాఱుచునే ఉండును'' అనెను. మేను తేరుకొననీ అని ఆయన పల్లెకు వచ్చు చుండెను. ఒడలికి గలుగు బాధలను చూచి చూచి ఆయనకు వెగటు పుట్టి, అందుంగూర్చి ఏ శ్రద్ధయు వహింప కుండెను.

వేడుకమాట లనిన గురుదేవున కిష్టము. అం దొకటి చాల వినోదకరము. అమ్మ చెప్పినది — ''కామార్పుకురులో వంటపని నా వంతు, లక్ష్మీతల్లిగారి వంతు. ఒకనాడు గురు

---

* త్రొక్కినప్పుడు వట్టిపాములు తప్పించుకొని పాఱును, నాగుబాములు పైకురికి కఱచును.

దేవుడును హృదయుడును భుజింప కూర్చుండిరి. లక్ష్మీతల్లి వంటపనిలో నిపుణురాలు. ఆమె వండిన వస్తువును రుచి చూచి గురుదేవుడు "హృదయా, దీనిని వండినది వైద్య రామదాసు" అనెను. నేను వండిన వస్తువును రుచి చూచి, ఆయన "ఇది శ్రీనాథ సేనుని పాకము" అన్నాడు. లక్ష్మీతల్లి వైద్య రామదాసు. నేను శ్రీనాథ సేను. శ్రీనాథ సేను కువైద్యుడు. ఆ మాటలు విని హృదయుడు "నిజమే, కాని మీ కువైద్యుడు సదా అందుబాటులో ఉండును, అంగమర్దనమునకు సైతము సిద్ధముగ ఉండును, పిలువ నంపిన చాలును. ఇక వైద్యరామదాసునకు చెల్లింప వలసిన కట్నము చాల ఎక్కువ. ఆయన అన్ని వేళలలోను లభింపడు. అంతే కాక, మొదట కువైద్యుని పిలుచుటే ప్రజల మామూలు. అతడు సదా మీ కందుబాటులో ఉన్నాడు" అనెను. గురుదేవుడు "నిజమే నిజమే ఆమె సదా ఇచ్చటే ఉన్నది" అని చెప్పెను.

తాలింపు సంబారముల ఘుమఘుమ లనిన గురుదేవుడు బాలు డాశించినట్లు ఆశించును. ఒకనాడు ఆయన తన అన్నకూతు రైన లక్ష్మిని 'ఒక అణాకు కమ్మని సంబారమును కొనిర' మ్మనెను. శారదతో "పప్పుచారు చేయుము, వాసనవస్తువులతో నీవు తాలింపు పెట్టునప్పుడు పందిగుజ్జు మన్నట్లు శబ్దము విన బడ వలెను" అనెను. ఒకనాడు ఆయన విను చుండగా లక్ష్మి తల్లి శారదతో — "ఈ దినము ఇంట తాలింపు సంబారము లేదు, కాబట్టి అది లేకే వంట వండ వలెను" అని చెప్పుచుండెను. వెంటనే గురుదేవుడు "ప్రేయసీ, అ దెట్లు? సంబారము ఇంట లేకున్న ఒక కాని ఇచ్చి ఏల తే రాదు? ఎందులోను ఏ వస్తువును తగ్గ కూడదు. నీ తాలింపు ఘుమఘుమల కాశపడి కదా నేను దక్షిణేశ్వరము నందలి మధుర భోజనమును వదలుకొని ఇక్కడికి వచ్చినది? ఇప్పుడు నీవు వానిని నాకు లేకుండ చేయగోరుచున్నావు" అని కేక లిడెను. తలవంపు లైలక్ష్మితల్లి వెంటనే సంబారమును తెప్పించెను.

1867 లో దీర్ఘసాధనలు ముగిసిన వెంటనే శ్రీరామకృష్ణుడు కామార్పుకురునకు వచ్చెను. మాతృశ్రీయు అచటికి వచ్చెను. యథావిధిగ ఆయన సన్న్యాసదీక్షను స్వీకరించి ఉన్నను గురువు తోతాపురి ఆయనతో ఇట్లు చెప్పి యుండెను — ఎవని ఆత్మనిగ్రహమును, నిస్సంగత్వమును, వివేకమును, సిద్ధియు పత్నిసాన్నిధ్యమున సుంత యేని చెడ కుండునో అతని బ్రహ్మనిష్ఠ యథార్థ మైనది. స్త్రీలను పురుషులను సదా బ్రహ్మస్వరూపులనుగా చూడ గలవాడే బ్రహ్మజ్ఞాని. స్త్రీపురుషభేదాలను గుర్తించువారు సిద్ధిమార్గము పట్టినను లక్ష్యమునకు చాల దవ్వున ఉన్నవారే". స్వయము ద్రష్ట యైన తోతాపురి ఇంకను ఇట్లు చెప్పెను — "ఉన్నతతమమైన యనుభూతి నొందిన శ్రీరామకృష్ణునివంటివాడు ఎట్టి మనోవికారము నొందక తన పత్ని యెడ తన కర్తవ్యాలను నెఱవేర్చు కొను నేని, అందుచే అతడు పారమార్థికపు విలువను కోల్పోడు, అతని కెట్టి లోటును గలుగదు". కావున సరళుడును సత్యపరుడును ధీరసాధకుడు నగు శ్రీరామకృష్ణుడు తన ప్రియురాలు కామార్పుకురుకు వచ్చినప్పుడు ఆమెను ప్రేమతో ఏల అనుమతించెనో సులభముగ అర్థమగుచున్నది. ఈ సన్నిహిత సంబంధము ఆయన మనస్సును ఎప్పుడును ఇంచుకేని చెడగొట్ట లేదు. కాని శారదాసాన్నిధ్యమునకు భైరవిబ్రాహ్మణి మాత్రము ఎంతో క్షోభిల్లినది.

అమ్మ రాగానే, గురుదేవునిలో ప్రేమయే మొదట జనించినది. అమ్మ అప్పుడు చాల పసిది, అత్తగారిని గౌరవించినంతగా భైరవి బ్రాహ్మణిని గూడ ఆమె గౌరవించెను. గౌరవమునకు భయమే కొంతవఱకు కారణము కావచ్చును. భైరవి సొంత దేశము తూర్పుబంగాళము. ఆ ప్రాంతీయులు కూరలలో మిరపకాయలను అపరిమితముగ వేయుదురు. అట్టి కూరలను ఆమె లక్ష్మీతల్లికిని మాతృశ్రీకిని వడ్డించి వారే మందురో విన వేచి యుండును. లక్ష్మీతల్లి ఏమియు మఱుగుపఱచుకోక 'అబ్బబ్బ! ఎంత కారము' అనును. అమ్మ మాత్రము భైరవి కోపానకు వెఱచి తన కన్నులనుండి నీరు ఒక వంక కాఱుచునే ఉన్నను 'నిజముగా బాగుగ ఉన్నది' అనును. వీనిని లక్ష్యపెట్టక భైరవి లక్ష్మీదేవితలితో "మఱి నా కోడలు (=మాతృశ్రీ) బాగుగ నున్నదని చెప్పుచున్నది. అమ్మా, నీకు ఏదియు బాగుండదు లెమ్ము. ఇక నెప్పుడును నీకు నేను కూరను వడ్డింపను" అని అఱచును. నిష్కపటమైన నవ్వు నవ్వుచు అమ్మ ఈ వృత్తాంతమును చెప్పెడిది. ఒకనాడు భైరవి గురుదేవునకు శ్రీ గౌరాంగునివేషము వేసి సింగారించి, ఎంత బాగున్నాడో చూడ రమ్మని మాతృశ్రీని పిలిచినది. మాతృశ్రీ వచ్చిచూచునప్పటికి గురుదేవుడు దివ్యభావోద్రేకదశలో ఉండెను, చూచి ఆమె యించుక భయపడెను, కాని 'ఎట్లున్నా' డని బ్రాహ్మణి అడిగినప్పుడు "చక్కగా ఉన్నా" డని చెప్పి తత్తరముతో మ్రొక్కి వెడలి పోయెను. ఆమెకు సిగ్గును జంకును రెండును ఉండి యుండును. ఏల యన ఆమె కింకను మేలిముసుగు మరుగున నుండ వలసిన ప్రాయము అనుటను మనము స్మరింప వలెను. భైరవి బ్రాహ్మణివంటి పెద్దల యెదుట తన పెనిమిటివిషయాన నిర్భయముగ ఉండ గల దిట్టతనము ఆమెకు లేదు. సహజలజ్జావతి యగు మాతృశ్రీయొద్ద అట్టి 'అల్ప' చేష్టితాలు లేనేలేవు.

భైరవియెడ మాతృశ్రీకి భయభక్తులకు కొదువ లేదు. ఐనను గురుదేవుడు మాతతో స్వేచ్ఛగ కలిసిమెలిసి ఉండుటను చూచినప్పుడు భైరవికి అసూయ పుట్టెను. ఇట్టి అత్తకోడండ్ర కృత్రిమబాంధవ్యాలచే సౌఖ్యరహితము లైన కుటుంబాలు ఎన్నో ఉన్నవి. అది ఉండును గాక. మాతృశ్రీయందు తప్పు లెన్నుటకు తనకు అవకాశమే లేక పోగా భైరవి తన అసూయను వేఱు మార్గాలలో చూపినది, శ్రీరామకృష్ణుని భవిష్యత్తు ఏ మగునో అని ఆమె దిగులుపడినది. ఇల్లాలితో ధారాళముగ కలిసికొనుచున్నచో, ఆధ్యాత్మికయోగక్షేమము చెడు నని ఆమె ఆయనను ఎచ్చరించినది. శ్రీరామకృష్ణుని హృదయాగ్ని తన యిచ్చ చొప్పున ఏ యే వంకకు మరలినను దాని పవిత్రత కెట్టి కీడును కల్గదని అనుభవసిద్ధు డైన తోతాపురికి తెలిసెను. ప్రేమచే కన్ను గానని భైరవి ఆ జ్వాలను తనపోషణా వేక్షణలలో నిల్పుకో గోరెను. అట్లు చేసినచో ఆ జ్వాలలో తానే కాలిపోవుదు నని ఆమె ఎఱుగదు. రంగము వేగముగ మాఱిపోవుచున్న దని ఆమె గుర్తింప నొల్ల దాయె. చిట్టి శారద తిరముగను తప్పకయు ముం దడుగు వేయుచున్నది, శ్రీరామకృష్ణు నాధ్యాత్మిక సంపదకు వారసురాలుగాను జగమునకు మాతృత్వవైభవప్రఖ్యాపకురాలుగాను రూపొందుచున్నది. శ్రీరామకృష్ణుడును ఆమె తన జీవితకాలమున నిర్వహింప వలసిన కృత్యముల నెఱిగి అందులకు తగినట్లు ఆమెను తర్ఫీదు

చేయుచుండెను. అన్నిటికిని మఱుగున ఉన్న దైవనిర్ణయమును తెలిసికోలేక, భైరవి ప్రతిఘటించినది. అందువలన ఆమెసొంతమునకే దుఃఖపరంపర గలిగినది. ఎల్లరకును జీవితము దుర్భర మైనది. తుదకు ఎట్లో ఆమె నిజ మెఱింగెను. తా ననుసరించినది తప్పుదారి అని గుర్తించెను, శ్రీరామకృష్ణు నెదుట తన తప్పు నొప్పుకొని, ఆయనను వీడ్కొని కాశికి పోయినది. శారదాచరిత్రరంగమునుండి భైరవిపాత్ర పునరావృత్తిరహితముగ నిష్క్రమించినది.

భైరవిబ్రాహ్మణి వెడలిపోయిన పిమ్మట శ్రీరామకృష్ణుడు మరల దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చి వేసెను. మాతృశ్రీయు ఏడు నెలల కాలము అప్పట మైన ఆనంద మనుభవించి జయరామవాటిలోని తల్లిగారింటికి చేరుకొనెను (నొవెంబర్ 1867). ''అప్పటినుండి నడవడిలోను మాటలలోను వైఖరిలోను ఆమె మాఱిపోయిన దని మనము బాగుగ గుర్తింప గలము. కాని సామాన్యజనులు ఆ మార్పును గుర్తించిరా అనుట సందేహాస్పదము. ఏల యన ఆమె విఱ్ఱవీగునదిగా కా లేదు, శాంతము గల దైనది; కేక లిడునదిగా కాలేదు, తన్ను తానే పరిశీలించుకొను స్వభావము కల దైనది; స్వార్థపరురాలు కాలేదు, నిస్స్వార్థప్రేమభరితగ నైనది. ఎట్టి పరిస్థితి యందైనను తొణకని సంతృప్తి ఆమెకు ఏర్పడినది, శోధనలకును కష్టాలకును అగ్గమా వారిని జూచినప్పుడు ఆమె సానుభూతి గల దైనది. ఇట్లు ఆమె నిక్కముగ రూపుగొన్న దయగా నైనది. [లీలాప్రసంగము, సాధకభావము పుటలు 343–44].

హరీ

పండిత సత్కవి శ్రీనారు నాగనార్యులు

శ్రీపరతత్త్వరూపి వని సిద్ధులు బద్ధులు నిన్నుఁగూర్చి యు
ద్దీపితశక్తిభక్తి నిజదివ్యపదం బమృతార్థసిద్ధి కా
త్మోపద యిచ్చి మెచ్చి వినుతుల్ పొనరించి వరించి స్వస్వరూ
పోపగతిన్ వెలుంగు బుధు లొత్తి భజింపరె నిన్ను శ్రీహరీ॥ ౧
ఇరువదియెన్మిదింటి రచియించి భవత్పదపీఠి నుంచి నీ
గురుతర సత్కృపన్ మని యకుంఠిత సౌఖ్యము లంది నాఁడ నే
బిరుదులకుం బ్రతిష్ఠలకుఁ బెంపరలాడ నఖండ మౌ స్వతస్
స్ఫురణము వేఁడువాఁడ నను జూడుమ, యెప్పటి యట్లు శ్రీహరీ॥ ౨
నీ యనుకంప లేక మన నేర నిమేషము నైన, నిట్టి నన్
బాయక వెంట నంటి బహుభంగులఁ బ్రోవక కుంజరీనదిన్
బోయినఁ బోవ నిమ్మని ప్రభూ, తలపోసిన దిక్కెవం డికన్
నాయన బిడ్డపైఁ గినిసినన్ మఱి యెవ్వఁడు దిక్కు శ్రీహరీ॥ 3
నీ సముఖమ్మునన్ నిలిచి నీతివిదుంబలె నిర్వచించు నా
బైసి యొకింత నీ వెఱుఁగవా! దివిటీకడ దీప మట్లు నా
దోస మడంచి, నిన్ వెదకు దొడ్డపనిం బురికొల్పి తత్త్వవి
ద్యాసుని నాగనార్యుని సతతస్ఫురణం గరుణింపు శ్రీహరీ॥ ౪

ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ

"అమ్మ"

శ్రీమతి కుమారి సరళాదేవి

ఒకప్పు డొకభక్తుడు శ్రీరామకృష్ణమఠ సన్యాసినిచేరి ఇట్లు ప్రశ్నించెను. "స్వామిజీ, మాకు కొంచెము మాతృదేవిని గురించి ఏమైనా చెప్పండి". ఆ స్వామిజీ కొంచెముసేపు కన్నులు మూసికొని అమ్మను ధ్యానించి చెప్పనారంభించిరి.—

ఆహా! ఆ తల్లినిగూర్చియా?— ఏమి చెప్పుట?......ఆమె సాక్షాత్ సరస్వతీదేవి అవతారము— ఈ విషయమును గురుదేవులే ఎన్నియో పర్యాయములు తెల్పియున్నారు... వివేకానందస్వామిజీకూడ పలుమారులు ఇట్లు పల్కియున్నారు.— "అమ్మ గురుదేవునికన్న వేయిరెట్లు గొప్పతనమునే కాక, వేయిరెట్లు అధికదయకూడ చూపెడిది". శ్రీగురుదేవులు భగవంతునిగూర్చి ఏదేని విషయము మాట్లాడునపుడుగాని, కీర్తన పాడినను వినినను, తమ వ్యక్తిత్వమును దాచుకొనలేక తరచు సమాధినిమగ్నులయ్యెడివారు. అమ్మకు అట్లు కాక వీనినెల్ల తనలో ఇముడ్చుకొను శక్తి యుండెను. అట్లుచేయక ఆమెయు తరచు సమాధినందుచుండినచో గురుదేవుని సేవ ఎవరు చేసి యుండెడివారు? ఆమె తన విధిని విసువు విరామములేక చేయుచుండెడిది.

(1) ఆత్మసమర్పణము (2) కార్యతత్పరత— ఈ రెండే ఆమె ప్రారంభిక జీవితములోని ముఖ్యోపదేశములు. వీనిని సమగ్రముగా నిర్వహించి లోకమునకు చూపినది.—ఆమె కార్యతత్పరతయే ఈ సంఘమునకు (రామకృష్ణ సంస్థకు) ఊతకఱ్ఱ ఆయెను.—శ్రీ గురుదేవుని నిర్యాణానంతరము భక్త బృందము దుఃఖసాగరములో మునిగెను.—సన్యాస శిష్యులు (బాల భక్తబృందము) ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కవైపు సంచారమునకై, తపమునకై వెళ్ళిరి—గృహస్థ శిష్యులు గురుదేవుని ప్రత్యక్షదర్శనము లేమి, తల్లడిల్లుచుండిరి. అట్టి క్లిష్ట పరిస్థితులలో అమ్మ ప్రత్యక్షవ్యక్తిత్వమే ఈ సంఘమునకు మూలాధారమయ్యెను. ఏ ఒక్క విషయమైనను, పనినైనను అమ్మ అనుజ్ఞ బడయనిదే శ్రీ స్వామిజీ చేసెడివారుకారు.—స్వామిజీ దక్షిణదేశమునకు వచ్చినపుడు షికాగోలో జరుగనున్న ప్రపంచమత మహాసభకు హిందూదేశ ప్రతినిధిగా స్వామిజీని పంప మద్రాసు మిత్రులు ప్రోత్సహించి తగు ప్రయత్నములు కావించుచుండిరి. కాని స్వామిజీ ఏనిశ్చయమునకు రాలేదు. ఇట్లుండ ఒకనాడు శ్రీరామకృష్ణుడు సముద్రముమీదుగా ఆవలివైపునకు వెళ్లుచున్నట్లును—తన్నుకూడ రమ్మని సంజ్ఞ చేసినట్లును— ఒక దివ్య దర్శనముకాంచెను. వెంటనే గురుదేవులు ఆజ్ఞ ఇచ్చినట్లు స్వామిజీ భావించెను. —"కాని తల్లి ప్రత్యక్షముగా ఉన్నదే! ఆమె అనుజ్ఞలేనిదే ఎట్లు పోగలను? ఆమెయేకదా

లోకమునకంతయు శక్తి — ఆమె ఆజ్ఞ తీసికొనియే పోయెదను'' అనుకొని వెంటనే తాను కాంచిన దృశ్యమునంతయు విశదముగా లేఖ ద్వా అమ్మ ఆశీర్వాదముల నర్థించెను. అమ్మయొద్దనుండి—అనుమతి ఆశీస్సులతో — ఉత్తరము రాగనే ఆ జాబు చేతినిడుకొని స్వామిజీ నాట్యమాడుచు "అమ్మ నాకు ఆజ్ఞ ఇచ్చినది—ఆమె ఆశీస్సులు సర్వదా నాతోనే యున్నవట—ఇక నేనేపనినైనను చేయగలను —ఇక సముద్రమును దాటుట కష్టమా—'' అని పల్కెను.

* * *

(1) ప్రస్తుతము కంఖాలు రామకృష్ణాశ్రమము (హిమాలయప్రాంతము) నందున్న శ్రీ గౌరీశ్వరానందస్వామిజీ తమ చిన్నతనమున మొట్టమొదట అమ్మను చూచుటకై జయరామవాటికి వెళ్లెను.—ఆ బాలుడు (గౌరీశ్వ శ్వరానంద) "అమ్మ అంటే దేవి కదా—కాబట్టి కిరీటము పెట్టుకొని సింహాసనముపై కూర్చుండు'' నని భావించుకొనెను. కాని నిజముగా వెళ్లి చూచుసరికి ఆమె కూరలు తరుగుకొనుచు కూర్చుండి యుండినది—"అమ్మ ఎక్కడ'' అని ఆ బాలుడు ప్రశ్నింప అమ్మ నవ్వి "రా, నాయనా, ఎప్పుడు వచ్చితివి? క్షేమమే కదా?'' అని ప్రశ్నించెను. అంత అమ్మ రొట్టెలు ఒత్తుట మొదలిడినది. ఆమె వంకరటింకరగా ఒతుచుండినది—ఆబాలు డంత "అమ్మా, నీవు వంకరటింకరగా చేస్తున్నావు — నేను బాగా గుండ్రముగా చేస్తాను'' అనగా, అమ్మ "నాయనా, నేను ముసలిదానిని అయ్యాను. ఇంకమీదట రొట్టెలు చేయనులే—'' అనెను.

* *

మఱి ఒకసారి. ఒకనాడు అమ్మపుట్టినదినము వచ్చెను. కమలములు, తెచ్చి అమ్మ పాదాలపై పెట్టవలెనని ఆబాలుని కోర్కె — ఆబాలుడు పద్మములకొఱకై ఎక్కడ విచారించినను దొరకలేదు. తిరిగితిరిగి ప్రయత్నించుచున్నాడు—రెండు గంటలైనవి—అమ్మ భోజనము చేయలేదు— భక్తులు వచ్చి అమ్మను భుజింపుమని ప్రార్థించిరి. అమ్మ "ఆ చిన్న అబ్బాయి కొఱకు కాచుకొని యున్నాను. ఆ బిడ్డ వచ్చినకాని భుజింపను'' అనెను. తర్వాత చాలసేపటి కాబాలుడువచ్చి అమ్మ పాదములపై ఒక తామర పుష్పముపెట్టి నమస్కరించెను. అంత అమ్మ "నాకు ఎంతో ప్రేమపాత్రులయిన బిడ్డలు కలకత్తాలో కలరు వారి పేర్లు చెప్పుచు ఒక్కొక్క పువ్వుపెట్టుచు — నా పాదములకు — వారిమారుగా నీవు ప్రణామములు చేయుము. వారు ఇక్కడ లేరు కాబట్టి నీవు ఇట్లు చేయుము''—అని ఆ పేర్లు చెప్పించి ప్రణామములు అన్నియు స్వీకరించిన పిదప ఆ బాలుని ప్రక్కన కూర్చుండబెట్టుకొని వానిని భుజింపచేసి—వాని విస్తరి ఎత్తి వేయుచుండెను. అంత నా బాలుడు వలదని వారింప "ఏమి! నేను నిన్ను తొమ్మిదినెలలు మోసి కనలేదు — పెంచనూ లేదు — అయినప్పటికిని అమ్మా అని పిలుస్తున్నదానికై నా—నన్ను ఈ స్వల్ప మాతృవిధిని అయినను—చేయనిమ్ము'' అని బిగ్గరగా పలికెను.

* * *

ఒకనాడు అమ్మ ఆ బాలునకు తనపెట్టెలోని గుడ్డలు ఆరవేసి సరిపెట్టుమని చెప్పెను. గుడ్డలు తీయుచుండగా పెట్టెలో ఒక చింపిరిబొంతకూడ ఉండెను. మరల ఆ బొంతనుకూడ భద్రముగా పెట్టెలో పెట్టుమని అమ్మ చెప్పెను "ఆ చింపిరి బొంత పేలికలు పేలికలు అయిపోయినది — అది ఎందుకు పెట్టెలో పెట్టుట' అని బాలు

డడుగ అమ్మ “ఓయీ అది పేలికలు అయినను సరే పెట్టెలో భద్రముగా దాచుకొనవలసినదే! అది బలరామబాబు నాకు ఇచ్చినాడు. దానిని చూచినప్పుడెల్ల బలరాముడు జ్ఞాపకము వస్తున్నాడు. అతని శ్రద్ధా భక్తులు నిరుపమానములు — ఆహా! అంత భక్తితో అర్పించినది కాబట్టి అమూల్యమైనది — దానిని చూచుటతోడనే నేను బలరాముని ఆశీర్వదింతును. (బలరామబాబు శ్రీరామకృష్ణగృహస్థ శిష్యులలో నొకరు).

శ్రీ గురుదేవులకు అమ్మకు ఎంతో భేదము కలదు. గురుదేవులు బాగుగా పరీక్షించికాని ఎవరిని దగ్గరకు చేరతీయువారుకారు. అమ్మ అట్లుకాక తనయొద్దకు వచ్చినవారినందరను చేరదీసెను. చూడు! కడకు కల్పతరువు రోజున సైతము శ్రీరామకృష్ణులు ఇద్దరు గృహస్థులను తన పాదములను తాకనీయలేదు. — కొంత కాలము వేచియుండుము” అని వారికి చెప్పెను. అమ్మ సంగతియో?—ఒకనాడొక దుష్టవాసన గల స్త్రీ అమ్మయొద్ద శరణుపొంద వచ్చెను.— ఆస్త్రీ తాను చేసిన దుష్కర్మల నన్నింటిని స్మరించి — పశ్చాత్తాపపడి లోనికి వెళ్లుటకు జంకుచుండెను. ఇంతలో అమ్మయే బయటికి వచ్చి—ఆస్త్రీ వీపుతట్టి, ఆమెను బుజ్జగించి లోపలికి తీసికొని పోయి “శ్రీ గురుదేవుని ఎదుట ఇకమీదట మరెప్పుడు తప్పిదము చేయనని మాటఇమ్మి. ఇప్పటికి చేసిన పాపముల నెల్ల నేను భరించెదను” అని చెప్పెను.

* * *

ఎలాటివారు వచ్చినను వారినెల్ల అమ్మ పాదస్పర్శచేసికొన అనుజ్ఞఇచ్చెడిది. కాని తర్వాత ఒక్కొక్కపుడు గంగాజలము తెప్పించి కాళ్లు కడిగించుకొనెడిది.

* * *

అమ్మ ఎంతటి వినిర్మలహృదయయైనది ఆమె చంద్రునిచూచి ప్రార్థించురీతి తెల్పుచున్నది— ఆమె ఇట్లు ప్రార్థించెడిది “నీలోని నిర్మలత్వమును నాకు ప్రసాదింపుము. కాని నీలో మచ్చ యున్నది దానిని మట్టుకు రానీయక అనుగ్రహింపుము.”

* *

శ్రీ గురుదేవులు అమ్మను, తమనిర్యాణానంతరము కామార్పుకూరులో ఉండవలసినదిగా ఆజ్ఞ ఇచ్చియుండిరి. అటులనే శ్రీ గురుదేవుని మహాసమాధి కనంతరము అమ్మ కామార్పుకురు వెళ్ళినది. అచట గురుదేవుల పిత్రార్జితము భూమిలో కొంచెము ధాన్యము వచ్చెను వానిని దంచుకొని అమ్మ భుజించెను. భోజనములోనికి కూర ఎట్లు? అమ్మవద్ద ఒక్క కానీ ఉండెను. దానితో ఆకుకూరగింజలు కొని వానిని (పెరటిలో) సందులో చల్లుకొని, ఆఆకు కూరను వండుకొని (ఉప్పుకూడ లేకుండ) భుజించెను. ఉప్పుకొనుటకు ఆమెకు డబ్బు ఎచ్చటిది? ఆచింపిరి గుడ్డలతో, ఉప్పులేని భోజనముచేసి, తన నిత్య సాధనలను యథావిధి చేయుచుండెను. ఇట్లుండ ఒకనాడు మాస్టరు మహాశయులు (మహేంద్రనాథగుప్త) లాటూ మహారాజును— (శ్రీ అద్భుతానందస్వామిని) దక్షిణేశ్వరాలయమున దైవవశమున కలసికొనిరి. శ్రీ ‘మ’ స్వామిజీని అమ్మగురించి ఏమైనా తెలియునా? ఆమె ఎచ్చట కలదు? ఎట్లు జీవించుచున్నది? ఆమెను ఎవరు భరించుచున్నారు? మున్నగు ప్రశ్నలు అడుగ శ్రీ

స్వామిజీ ఆమె శ్రీగురుదేవుల నిర్యాణానంతరము కామార్పుకూరునకు వెళ్ళిన విషయము మాత్రము తమకు తెలియునని చెప్పిరి. ఆమరు దినమే, శ్రీ మాష్టరు మహాశయులు—వంట సామగ్రిని, కూరగాయలను, తినుబండారములను, కొన్ని బట్టలను తీసికొని కామార్పుకూరుకు వెళ్ళెను. అచ్చట వెళ్ళిన తోడ్తోడనే అమ్మ విషయము విచారింపమికి మిక్కిలి వగచెను. కాని అమ్మ "నాయనా, గురుదేవుల కృపవలన అన్నియు సక్రమముగా జరుగుచున్నవి. నాకేమియు కొదువలేదు". అని ఎంతో తృప్తిగా సమాధానమిడినది. నిజముగా అమ్మ త్యాగము, ప్రేమ, నిస్వార్థతను వర్ణింపజాలము. శ్రీ గురుమహారాజును మాతృశ్రీయు అంతటి నిస్వార్థపరులు త్యాగులు కావుననే వారి పేర్లు చెప్పుటతోడనే లక్షలేకాదు, కోట్ల ధనముకూడ ఇచ్చి, నేడు మమ్ము ఆదరించుచున్నారు.

*　　*

శ్రీ రామకృష్ణులు సజీవులై యుండగా మథురబాబు (శ్రీరాణీరాసమణి అల్లుడు) తానిచ్చు ఏదేని దానమును స్వీకరింపుమని శ్రీ గురుదేవుల పలుమారు ప్రార్థించుచుండెను. కొంతభూమిని శ్రీరామకృష్ణుని పేర వేయ దలంచి "ఈ మనుమని కోర్కి ఒక్కసారి అయినా తీర్పరాదా" అని అడుగ శ్రీ గురుదేవులు అమ్మవద్దకు వెళ్ళు మనెను. అమ్మ మొదట ఏమియు ఒప్పుకొనలేదు. ఏదేని అల్ప వస్తువునైనను స్వీకరింపుమని ఎంతో ప్రార్థించిన మీదట ఒక కానీకి పొగాకు తెచ్చి ఇమ్మని అడిగెను.

*　　*　　*

అమ్మ తరచు ఇట్లు పల్కెడిది. "జపము, ధ్యానము, తపము, ఏమియు అక్కర లేదు. నిశ్చలమైన, దృఢమైన విశ్వాసము ఉన్న చాలును".

*　　*

శ్రీ స్వామిజీ (వివేకానంద) ఎంతటి దృఢ నిశ్చయులో చూడుడు.—

ఒకనాడు స్వామిజీని ఒక స్నేహితుడు అడిగెను "ఎందులకు ఆపిచ్చివానికడకు వెళ్ళెదవు?" అందులకు ఆయన చెప్పిన జవాబు — "నేను వారి పాదములకడ నా జీవితమును అర్పించినాను—ఆయన నన్ను ఏమిచేసినను సరే— నేను వేయిసార్లు నరకమునకు పోయిననూ సరే—నేను నాదృఢ నిశ్చయమును మార్చుకోజాలను"—అట్టి దృఢనిశ్చయమావశ్యకము.

*　　*　　*

కొందరు మాకు ఏలాటి ఉన్నతి కన్పించుట లేదు అని తరచు పల్కుచుందురు. ఉన్నతి ఉన్నను, లేకున్నను, ఎంతటి కష్టములు వచ్చినను అచంచల శ్రద్ధా విశ్వాసము లున్న చాలును. మనము ఒక్క అడుగు ముందుకు వేసిన ఆయనయే (గురుదేవులు) 16 అడుగులు మనకు ఎదురుగా వత్తురు—

ఒక్క అణా నిస్వార్థముగా దానముచేసిన తప్పక 10 అణాలు తిరిగి వచ్చును. కాని ప్రతి ఫలముకోరి చేసిన లాభము లేదు. అన్నింటికిని అమ్మ జీవితమే—మనకు ఆదర్శము.

భాగవత రహస్యములు

శ్రీ గురుభక్త పెద్దిభొట్ల కృష్ణశాస్త్రిగారు

బాలక్రీడ

భక్తుడు తనయందుండెడు మాలిన్యమును మొదట పోగొట్టుకొని పిమ్మట అంతర్ముఖుడై ద్వంద్వాతీతుడైనకొలది శ్రీకృష్ణుని దరికి చేరుచుండును. అప్పుడే బాలక్రీడ సలుపును.

భక్తుడు పాలు పెరుగు వెన్నయు జాగ్రత చేసికొనియుండగా శ్రీకృష్ణుడు వానిని హరించి వేయును. అనగా భక్తులు ఏకర్మచేసినను దాని ఫలమును తాము లేశమైన కోరక శ్రీకృష్ణున కర్పించుటయే. భక్తులు అంతర్ముఖులై తపస్సు చేసినపుడు భగవంతునియందు మనస్సు లగ్నమగును. పిమ్మట లౌకికవ్యవహారములలో తానే కర్మచేసినను ఫలాపేక్ష లేకుండ పరోపకారముగ జేయును. సుఖదుఃఖములు లాభనష్టములు మున్నగు ద్వంద్వములవలన భక్తుడు చలింపడు.

గోపిక లనగా భక్తుల మనస్సు. భక్తుల మనస్సును స్త్రీలింగముగ వాడుదురు. వీరి మనస్సు పురుషుడగు శ్రీకృష్ణునితో గలిసి నప్పుడు ఆనందసాగరములో మునుగుదురు. భార్యాభర్తల ప్రేమ సంయోగములోనే మనస్సు లేకమై దేహస్మారకము పోయి యానందములో మునిగిపోవుచుందురు గదా! అట్టిచో భక్తుల మనస్సు శ్రీకృష్ణునితో గలసి నప్పుడు వారి యానందము చెప్ప నలవి యగునా?

పాలు పితుకుట, పితికిన పాలను కాచుట, పెరుగును కవ్వముతో చిలికి వెన్నతీయుట ఇవి కర్మయొక్క సూచనలు. పాలనుండి తయారు చేసిన వెన్నను హరించె ననగా భక్తుల పని నిష్కామముగాను పరోపకారముగాను కర్మ చేయుటయే. దాని ఫలమను వెన్న శ్రీకృష్ణునిది. భక్తుడు ఫలము నపేక్షింపక లోకసంగ్రహమునకుగా శక్తిని వ్యయపరచి పనిచేయుటయే శ్రీకృష్ణార్పణము. అట్లు శ్రీకృష్ణార్పణముగా కర్మ నాచరించు భక్తుల యోగక్షేమములను శ్రీకృష్ణుడే చూచును. ఇదియే యజ్ఞవైభవము.

తాను లేశమును ఫలము నపేక్షింపక సర్వభూతహితముగా కర్మచేయుటయే పాలకుండ బ్రద్దలు కొట్టుట.

కృష్ణునకు రాముడు సోదరుడు. రాము డనగా రమించువాడు. అనగా నానందమయుడు. శ్రీకృష్ణుడు భక్తిమయుడు. భక్తిలో నానందముకూడ నుండును.

వీరిద్దరు తోడబుట్టినవారు. అనగా తన్మయత్వము గలిగినవారికి "ఆనందో బ్రహ్మ" అనగా ఆనందమే బ్రహ్మస్వరూపము.

శ్రీకృష్ణుడు నేరముచేసెనని గోపికలు వాని తల్లిదండ్రులకు జెప్పుట యనగా వారి కర్మఫలము నాతడు హరించెను గనుక నీలాగు చెప్పిరి.

కాళీయ మర్దనము

కాళీయుని మడుగే యీ సంసారము. సంసార మనగా జననమరణప్రవాహములో తగులుకొని కొట్టుకొని పోవుచుండెడిది. జనన

మరణప్రవాహ మనునది జీవుడు చేయు కర్మల వలన వాని సుఖదుఃఖము లనుభవించుటకు కలుగుచున్నది. ఈ కర్మలు జీవుని మితిలేని కోరికలవలన వృద్ధియగుచున్నవి. కాని నశించుటలేదు. కోరికల నెవరును చంపుటలేదు. ఒక కోరికను పాతివేసిన నది పెక్కు పిల్లలను పెట్టుచున్నది. ఋణము చేసినవాడు ఋణమును దీర్చుటకు ప్రయత్నింపక ఇంకను ఋణము చేసినట్లు మితిలేని స్వార్థపరకర్మలుచేసి ఋణములను వృద్ధిచేయుచున్నాడు. అందువలన ననేక జన్మలలో చేసికొనిన కర్మలయొక్క సుఖదుఃఖానుభవమును పొంది జ్ఞానమును సంపాదించి వివేకమును వృద్ధిచేసికొని నిష్కామకర్మ చేయుచు అనేకజన్మలలో జీవుడు ఋణమును తీర్చును. ఇట్లన్ని ఋణములు తీరిన పిమ్మట కారణశరీరము నశించి ముక్తిని పొందును.

ఈ కథలోని పామున కుండెడి విశేషము మనుష్యుని మోహింపజేసెడు శక్తి. ఈ పాము అందముగాను మిగుల ముద్దుగాను మృదువుగాను సొగసుగాను నున్నగాను జారిపోవునదిగాను ఉండును. దాని కళ్లు, దాని పడగ, దాని యాట, దాని మెరుపు, దాని నునుపు, దాని చుక్కల యందము, వీనియం దెంత యాకర్షణ యున్నది!

ఇది ఒక చిహ్నముగా నుదహరింపబడినది. (This is a symbol of sense objects and sense pleasures). అనగా నింద్రియవిషయములన్నియు నిట్టివే. ఇవియన్నియు నస్థిరమైనవి. దుఃఖభూయిష్ఠములు.

పాము దొరకదు. దొరికినదని భ్రమించి నప్పు డది కాటువేయును. జీవు డనుభవించునది దాని కాటు తప్ప నిజమైన సుఖమే లేదు. ఈ ప్రపంచములో జీవుడు సుఖించుచున్నాడను భ్రమను కలిగించుచున్న కోరికలు విషయములన్నియు నిట్టి దుష్టసర్పములవంటివే. ఈ కోరికలవల్ల తుదకు తేలిన ఫలితమే 'దుఃఖము'. ''సుఖ మనున దేదైన నున్నదా'' యను ప్రశ్న వేసికొని యాలోచించిన యెడల నేదియును లేదు.

కాళీయుని మడుగు సంసారదుఃఖసముద్రమే. దానిలో నున్నదంతయు దుఃఖమే. ఏది రుచి చూచినను మొదట సుఖమున్నదని భ్రమింపజేయును. కాని తుదకు దుఃఖమే.

అశాశ్వతములో సుఖము లేదు. శాశ్వతమందే యానంద మున్నది. ఇదియే 'యానందో బ్రహ్మ'.

కాళీయు డన మహాకాలము. (Time) కాలమునకు లోబడని దీ ప్రపంచములో నేదియును లేనే లేదు. సర్వమును మార్పుచేయునది కాలమే. ప్రపంచములో మార్పు చెందని వస్తు వేదియును లేదు. మార్పుచెందని వస్తు వొక్క పరమాత్మయే. మార్పుచెందు వస్తువులన్నియు నశాశ్వతములు అనిత్యములు అస్థిరములయినవే. అందుచేతనే దుఃఖభూయిష్ఠములు. రాష్ట్రములు పోయి క్రొత్తవి వచ్చుచున్నవి. రాజులు, సార్వభౌములు పోయి క్రొత్తవారు వచ్చుచున్నారు. భూమి పోయి అక్కడ జలమయమగుచున్నది. జలములోనుండి గొప్ప ద్వీపములు వచ్చుచున్నవి. పగలు పోయి రాత్రి వచ్చుచున్నది.

శ్రీకృష్ణుడు కాళీయుని మడుగునుండి పైకి వచ్చుటయే జ్ఞానోదయము. పడగలను త్రొక్కి చంపుటయే కోరికలను నశింపజేసి నిష్కామకర్మచేసి పంచఋణములను దీర్చుట. తుదకన్ని పడగలను నశింపజేసిన గాని కారణ శరీరము పడిపోదు. పడగ లనగా పంచేంద్రియ

ములు. అనగా కోరికలన్నిటిని నాశనముచేసి కొనిన పిమ్మట జీవుడు దేహాతీతు డాయెను. అప్పుడు ఎక్కడ వినిన అక్కడ ఓంకారధ్వని వినిపించును. ఇదియే పిల్లనగ్రోవి శబ్దము, మురళీధ్వని.

జీవుడు ఓంకారమూర్తి. అనగా పరమాత్మలో కలిసెనని యర్థము. జీవుడే పరమాత్మ యని తెలిసికొనలేక అజ్ఞాన మనెడి చీకటిలో త్రోవ తెలియక బాధలుపడుచున్నాడు, జీవుడు తన స్వస్వరూపానుభవమును పొందినపుడే ఆత్మసాక్షాత్కారమును పొందెనన్నమాట. అనేకవస్త్రములతో నస్థిపంజరము నలంకరించునట్లు కథ చక్కగా తెలియుటకు రుచి కలుగ జేయుటకు ఈ విషయము లుపయోగించును.

గోపికావస్త్రాపహరణము

గోపికల వస్త్రములను శ్రీకృష్ణుడు తీసికొనెను. అడిగినప్పు డీయక తనయొద్దకు నగ్నలుగా, విగతవస్త్రలుగా, రమ్మని చెప్పినందులకు వారిపైన శ్రీకృష్ణుడు దురుద్దేశము కలిగియున్నాడని యజ్ఞానులోక నిందారోపణ చేసిరి.

ఈ నేరము చేయుసరికి శ్రీకృష్ణు డారు సంవత్సరముల బాలుడై యుండెను. అట్టివాని కజ్ఞాను లారోపించెడు దుర్మార్గపు టుద్దేశ మసంభవముకదా! స్థూలముగా ఉదాహరణకు విషయబోధను చెప్పుచున్నాము.

స్త్రీలు వస్త్రములను విసర్జించి స్నానము చేయరాదని మనుధర్మశాస్త్రములో వ్రాయబడినది. దీనికి వ్యతిరేకముగా చేసినందుకు వీరికి బుద్ధి చెప్పుటకును వారి దేహాభిమానమును నశింపజేయుటకును చేసిన పని యని మనము తెలిసికొనవలయును.

గోపికలు భక్తురాండ్రు. అట్టి భక్తులు భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుని దరిచేరవలెనని దేహాభిమానమును ముందుగా పోగొట్టుకొనవలెను. పిమ్మట వస్త్రమను దేహమును విడచి జీవాత్మయే వెళ్లవలెను. అనగా దేహములను బాహ్యాధార సహాయము లేశమైన నుండ కూడదు. అనగా జీవాత్మ దేహాతీతుడైనగాని యేకత్వబుద్ధి రాదు. పరమాత్మ దర్శనమును కాదు. కనుక నీ కథలోని యభిప్రాయ మే మనగా జీవాత్మ పరమాత్మతో కలియవలెనని దేహాతీతమై నగ్నముగానే (Naked Soul) వెళ్లి కలియవలెను.

గోవర్ధనగిరి నెత్తుట

భగవద్గీతలో కామ్యకర్మకంటె నిష్కామకర్మ మేలని శ్రీకృష్ణుడు బోధచేసిన తర్వాత వైదికాచారపరులు కొంతకాలమువరకు దానిని గ్రహించికూడ కృష్ణుడు చెప్పిన ప్రకారము చేయలేదు. ముందు బ్రాహ్మణుల భార్యలు స్వార్థత్యాగముతో చేయు కర్మలయం దిష్టము కలిగి వానిని భక్తితో శ్రీకృష్ణుని గురించి చేసిరి. అందువలన భర్తలుకూడ కొంతకాలమునకు భార్యల మతమే యవలంబించి తుద కందరును మన హిందూదేశములో స్వార్థరహితముగా పనిచేయుచు వచ్చిరి. ఈ వైదికయజ్ఞము లన్నియు కామ్యయజ్ఞములు. ఇవి మానిన పిమ్మట నిష్కామకర్మలు చేయసాగిరి. అందువలన కలిగిన ఫలితముగా నీ గోవర్ధనగిరిని శ్రీకృష్ణు డెత్తుట జరిగినది.

ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతలను మనుష్యు లేల పూజించిరి? దేవతలును మనుష్యులును ఇంద్రియములద్వారా సంబంధము కలిగి యుండిరి.

ఇంద్రియములద్వారా వారు మనుష్యులకు మంచి ప్రోత్సాహ మిచ్చుచు వచ్చిరి. వారే ఇంద్రియాధిష్ఠానదేవతలు. ఇహమందు మన దేహధారణకు కావలసినవన్నియు వారి సహాయమువలననే మనకు వచ్చెడివి. అయిన మనము చేసిన కర్మలకు తగిన ఫలముకంటె నెక్కువగ మనకు హక్కులేని ఫలమును వారీయగలరా? ఈయలేరు. మన కర్మానుసారముగా వారి అనుగ్రహమువలన మనము పొందుట కర్హ్వములగు వానినే యనగా మన జీవితావసరములనే (Necessities of life) మనము పొందుచుంటిమి. మనము యజ్ఞములుచేసి వానిలోని హవిర్భాగములను వారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా సమర్పించుచుండుటచే వారనుగ్రహించి మన కోరికలను నెరవేర్చుచుండిరి. ఇది పూర్వపుటాచారమై యుండెను. అట్టి యజ్ఞములు రాను రాను మానివేసితిమి. కావుననే వారివలన మన జీవితమునకు కావలసిన లాభములను పొందజాలకుంటిమి.

ఈ సృష్టి యజ్ఞవైభవముతో బయలుదేరినది, యజ్ఞధర్మము (Law of sacrifice) వలననే యిది రక్షింపబడుచున్నది. అన్యోన్యసహాయము, అన్యోన్యాధారము (Law of interdependance and co-operation) సృష్టియొక్క ధర్మములై యున్నవి. ఇట్టి ధర్మములను మానవు డుల్లంఘించినపుడు దేవతలకాగ్రహము వచ్చినచో నాశ్చర్య మేమున్నది? ఇట్లుండగా మనుష్యులకును దేవతలకునుకూడ నింతకన్న సమానముగా వర్తించు గొప్ప సామాన్యధర్మ మొకటి యున్నది. అదియే సర్వేశ్వరుడగు మహామహునితో ప్రత్యేకముగా సంబంధము కలిగించునటువంటి ధర్మము. భగవద్గీతలో చెప్పిన "అధియజ్ఞ' మనునదిదియే.

మనుష్యులు తాము చేయు కర్మలను సరాసరి భగవంతుని సేవకై పూర్తిగా నర్పణచేసినచో నప్పుడు దేవతల సంబంధ మవసరము లేదు కదా! అట్లు శ్రీకృష్ణార్పణముగా కర్మ చేయు మనుష్యులపై దేవతల కధికార ముండునా? దేవతలు మనుష్యజీవితములతో సంబంధించినవారు. ఫలప్రదాతయగు ఈశ్వరుని క్రిందివర్గమువారు. ఈశ్వరుడు ప్రసాదించినను దేవతలద్వారానే మనకు ఫలము వచ్చును.

"గోవర్ధనగిరి" యనగా గోపికలదివరలో చేసికొనిన కర్మసంచితము. కనుక ఈ కర్మసంచితమే వారి యింద్రియము లను గోవులకు మేతనిచ్చు నాధారమై యున్నది. కర్మసంబంధమున్నకొలది ఇంద్రియలోలత్వము హెచ్చుచున్నది.

కనుక గోపికలను భక్తులు ఇంద్రియాతీతులై నిష్కామకర్మచేసి శ్రీకృష్ణునకే తమ ఫలము నర్పించుచు రాగా రాగా అట్టి భక్తుల కర్మబంధమువలన కలిగిన భారమును శ్రీకృష్ణుడు తాను వహించి చులకనగా వారి కర్మసంచయమను గోవర్ధనగిరి నెత్తివేసెను. శ్రీకృష్ణు డిట్లు భక్తుల కర్మను వహింపగా దేవతల కట్టి భక్తులపై నధికారము పోయెను. అప్పుడు దేవతలు కోపించిరి. తామే స్వతంత్రులమని విఱ్ఱవీగిరి. భగవంతుడు వారికి గుణపాఠము చెప్పెను. దానివలన మానవులుకూడ పాఠమును నేర్చుకొనిరి.

దీనివలన తెలిసికొనవలసిన పాఠ మేమనగా ఇంద్రియములను పోషించునది కామ్యకర్మ. అందుచేతనే యిట్టి యింద్రియములను గోవులను పోషించునది ఈ గోవర్ధనగిరి యను కామ్య

కర్మసంచితము. అది నశించినగాని రక్షణ లేదు. ఇట్టి కామ్యకర్మవలన కలిగిన భారమును శ్రీకృష్ణుడు వహించెననగా భక్తులు నిష్కామకర్మ నాచరించుచు దానిఫలమును శ్రీకృష్ణార్పణము చేయుచు రాగా రాగా అట్టి కర్మ సంచితము నశించును. ఇదియే శ్రీకృష్ణుడు గోవర్ధనగిరి నెత్తుట. ఇంద్రియపోషణ చేయు కర్మ స్వార్థము. నీచము. అధోగతికి దారి తీయును.

గోవర్ధనము అనగా గోవులను మేపునది. వృద్ధిపొందించునది. ఇంద్రియములను గోవుల కాధారమగు కర్మసంచితమైయున్నది. ఇంద్రియ లోలత్వమువలన చేయు పనులన్నియు బంధించు కర్మ యనబడును. అట్టి కర్మను నశింపజేయుటకు మనము నిష్కామకర్మ చేయవలెను. అనగా ఈశ్వరప్రీతిపూర్వకముగ చేయవలెను. కర్మ లోకముకొఱకు చేయవలెను గాని స్వార్థము కొఱకు చేయరాదు.

శ్రీం శ్రియైనమః

శ్రీరంగాచార్యగురవేనమః

హరివాసరవ్రతమాహాత్మ్యము

శ్రీమత్కిళాంబి రంగాచార్యులుగారు

"పద్మ" (శయని) అనెడి ఆషాఢ శుద్ధైకాదశి :

దీని మాహాత్మ్యము బ్రహ్మాండపురాణమందు చెప్పబడినది. యుధిష్ఠిరుండు ప్రార్థింపగా పూర్వము నారదునకు బ్రహ్మ చెప్పిన విషయమును శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ధర్మరాజునకుం జెప్పియుండెను. హరివాసరముకంటెను పవిత్రమైన దీలోకమందు మరెద్దియు లేదు. సమస్త పాపములు క్షీణించుటకు సర్వప్రయత్నముల ఏకాదశీవ్రత మాచరింపవలయును. అన్ని కోరికల నీడేర్చునదియు పాపముల ద్రుంచునదియునై మహాపుణ్యమైన వ్రతమైయున్నది. ఈ ఉత్తమ వ్రతము హృషీకేశుని ప్రీతికి అవశ్యము చేయదగినది. వివస్వద్వంశసంభవుడైన మాంధాత అను నామముగల రాజర్షియగు చక్రవ సత్యసంధుడును ప్రతాపవంతుడునై ప్రజలను తన ఔరసపుత్రులవలెనే పరిపాలించుచుండెను. అతని రాజ్యమందు దుర్భిక్షముగాని ఆధివ్యాధులుగాని లేక ప్రజలందరు ధనధాన్యసమన్వితులై యుండిరి. మహీపతియొక్క కోశము అన్యాయోపార్జితమైన విత్తముచేగాక న్యాయార్జితమైనట్టియు ప్రజాపీడన రహితమైనట్టియు ధనముచే నింపబడుచుండెను. ఈ ప్రకారముగా ధర్మపరిపాలనము చేయుచుండగా ననేక వర్షములు గడిచెను. అంత నొకానొక సమయమున పాపకర్మయొక్క పరిపాకమున మూడు

సంవత్సరములు అనావృష్టిచే సస్యరహితమై దుర్భిక్షము ప్రబలి ప్రజలు క్షుధార్తులై స్వాహా స్వధావషట్కార వేదాధ్యయన వర్జితులై రాజ సన్నిధికి వచ్చి—

"ఆపో నారా
పురాణేషు మనీషిభిః।
అయనం తా భగవత
స్తేన నారాయణః స్మృతః॥

అని వినుచున్నాము. విష్ణుభగవానుడు పర్జన్యరూపుడు. అంతటను వ్యాపించియున్నవాడు. ఆతనిచే వర్షముగలుగును. దానిచే అన్నము, అన్నమువలన ప్రజలు గలుగుచున్నారు. కాబట్టి వర్షము లేనియెడల ప్రజలు క్షయమును బొందెదరు. కనుక యోగక్షేమము ఎటుల గలుగునో ఆప్రకారము చేయవలయును "అని ప్రార్థించిరి. "మీరు చెప్పినది వాస్తవము. అన్నము బ్రహ్మస్వరూపము. అన్నము వలననే సమస్తము ప్రతిష్ఠింపబడినది. అన్నమువలననే సమస్త భూతములు పుట్టుచున్నవి. అన్నము చేతనే జగత్తు వర్తింపబడుచున్నది. ఈ ప్రకారమే శ్రుతిస్మృతి పురాణాదులు ఘోషించుచున్నయవి. "నృపాణామపచారేణ ప్రజానాం పీడనం భవేత్". రాజుయొక్క అపరాధముచే ప్రజలకు కష్టములు సంభవించును. బుద్ధిచే నాలోచింపగా నా స్వయంకృతాపరాధమెద్దియు గానరాదు. ఐనను ప్రజాహితమునకు ప్రయత్నించెదను" అని రాజు ప్రజలతో నుడివి దృఢమనస్కుడై భగవానుని స్మరించుచు అరణ్యమునకుబోయి యటనున్న ముఖ్యాశ్రమముల దిలకించుచు బ్రహ్మతేజముతో ప్రకాశించుచున్న బ్రహ్మసుతుడైన అంగిరోమహర్షినిజూచి సాష్టాంగనమస్కారముజేసెను. అంత నమ్మహర్షి కుశలప్రశ్నానంతరము, అరణ్యమునకు రాజాగమన కారణంబడుగగా, ధర్మవిధానముగా భూమిని పరిపాలించుచున్నను ఏకారణముచేతనో అనావృష్టి గలిగినదనియు ఆ సంశయనివృత్తిజేయుమనియు ప్రజలకు యోగక్షేమము గలుగునటుల ఈ దుర్భిక్షమునుండి నివృత్తిని జేయుడనియు రాజు అంగిరో మహర్షిని ప్రార్థింపగా యుగములలో కృతయుగము శ్రేష్ఠమైనదనియు ధర్మము నాలుగుపాదముల పైనడచుననియు, బ్రాహ్మణేతరులు తపోయుక్తులుగ నున్నవారనియు, అతని రాజ్యమందు వృషలుడు తపస్సుచేయుచున్నవాడు గాన అకార్యకరణముచే మేఘములు వర్షించుట లేదనియు ఆ వృషలుని వధించినచో దోషము శాంతించుననియు ఋషిసత్తముడు జెప్పగా—

"తపముజేయుచున్నవానిని నేను వధింపజాలను, ఈ ఉపద్రవ నాశనమునకు మరొండు ధర్మమార్గముపదేశింపు" డని రాజు ప్రార్థింప "ఈ ఆషాఢమాస శుక్లపక్షమందు వచ్చు 'పద్మ' అను ఏకాదశీవ్రత మాచరించిన ధ్రువముగా వర్షించును. ఇయ్యది సర్వసిద్ధిప్రదము, ఉపద్రవమును నాశముచేయును. కాన నీవు ప్రజాసహితముగ నీ యేకాదశీవ్రతమాచరింపు"మని ఋషిపుంగవుం డుపదేశింప రాజు సంతోషించి తన నగరమునకువచ్చి యీ ఏకాదశీదినమందు తాను ప్రజలతో చాతుర్వర్ణ్యములతో కలసి వ్రత మాచరించెను. ఆ ప్రభావముచే సువృష్టి గలిగి సస్యములు ఫలించి ప్రజలందరు సౌఖ్యము నొందిరి. ఈ పద్మావ్రతము భుక్తిముక్తిప్రదము. లోకమునకు సుఖదాయకము. పఠనశ్రవణములచే సర్వపాపములు నశించును. ఇదియే "శయనైకాదశి" యనికూడ ప్రసిద్ధి పొందినది.

చాతుర్మాస్యవ్రతము

శ్రీమహావిష్ణువు ఈ ఏకాదశినుండి శయనించును. కార్తీకశుద్ధైకాదశికి లేచును. ఈ నాలుగు మాసములు "శయనవ్రతము" "చాతుర్మాస్యవ్రతము" అని ప్రఖ్యాతి నొందినవి. ఈ వ్రతమాహాత్మ్యము భవిష్యపురాణమందు చెప్పబడినది. విష్ణుప్రసాదసిద్ధ్యర్థము విష్ణుశయనవ్రతమును మోక్షమందు కోరికగలవార లవశ్యము చేయదగినది. ఆషాఢశుద్ధైకాదశీదినమున నుపవసించి శంఖచక్రగదాధరుడును పీతాంబరుడునైన విష్ణువుయొక్క ప్రతిమను స్థాపించి పర్యంకమందు శయనింపజేసి ఇతిహాసపురాణజ్ఞులు వేదపారగులునైన బ్రాహ్మణులచే దధిక్షీరఘృతక్షౌద్రజలములచే స్నాపనముజేసి గంధముచే లేపనముజేసి ధూపదీపములసమర్పించి మంత్రములచే పుష్పములతో పూజించి—

"సుప్తే త్వయి జగన్నాథే
జగత్సుప్తం చరాచరమ్।
విబుద్ధే త్వయి బుద్ధ్యేత
జగత్సర్వం చరాచరమ్"॥

ఈ ప్రకారముగా విష్ణుప్రతిమను పూజించి కృతాంజలిపుటుడై

"చతురో వార్షికా న్మాసా
న్దేవస్యోత్థాపనావధి।
గ్రహిష్యే నియమాఞ్ఛుద్ధా
న్నిర్విఘ్నాన్కురు మేప్రభో"॥

అని ప్రార్థించి సంశుద్ధమానసుడై స్త్రీగాని పురుషుడుగాని విష్ణుభక్తుడైనవాడు ధృతవ్రతుడై నియమముతో కార్తీకశుద్ధద్వాదశిరోజునకు వ్రతసమాప్తి చేయవలయును. ఈ వ్రత మొక్కతూరి సలిపినను సమస్తపాతకములనుండి విముక్తుడగును. ప్రతివత్సరము నీ వ్రతమాచరించువాడు దేహాంతమున సూర్యతేజముతో సమానమైన విమానమునెక్కి విష్ణులోకమున ఆనందముతో సంచరించుచుండును. దేవాలయమున బ్రతినిత్యమును మార్జనజలసేచనగోమయప్రలేపనములతో రంగవల్ల్యాదులుంచుట యెవ రీ నాలుగు మాసములు జేయుదురో వారు ఏడుజన్మముల వరకు విప్రేంద్రులై సత్యధర్మపరులు కాగలరు. దధిక్షీర ఆజ్యమధుశర్కరలచే ఎవడు విధివిధానముగ దైవమునుస్నాపనము జేయునో వాడు విష్ణుసారూప్యమునొంది అక్షయసుఖమునొందును. నృపుడైనవాడు దైవమునుద్దేశించి విప్రునకు యథాశక్తిగ బంగారముసహా భూమిని దానముచేసినవా డిహలోకమందు స్వర్గములోని రెండవ ఇంద్రునివలెనే అక్షయమైన భోగముల ననుభవించి అంతమున విష్ణులోకము నొందును. దేవబ్రాహ్మణులకు గంధపుష్పాక్షతాదులచేపూజించి నైవేద్యం బిడిన వా రక్షయమైన సుఖమను భవించి పురందరపురమున కేగుదురు. ఈ నాలుగు మాసములును హరిని తులసిచే నర్చించి కాంచనముచే తులసిదళమును జేయించి బ్రాహ్మణునకు దానముజేసిన బంగారువిమానమునెక్కి విష్ణులోకమునకు బోవును. దైవమునకు ధూపదీపములనిచ్చి వ్రతానంతరము వానిని బ్రాహ్మణునకు దానముజేసిన శ్రీమంతుడై సౌభాగ్యమైన జన్మను బొందును. కార్తీకమాసపర్యంతము ఎవరు అశ్వత్థవృక్షమునకుగాని విష్ణువునకుగాని ప్రదక్షిణ నమస్కారముల జేయుదురో వారు నిస్సందేహముగ సత్యముగ విష్ణులోకము నొందుదురు. దైవబ్రాహ్మణుల యింటిముందట సంధ్యాదీపమునుబెట్టి సమాప్త్యనంతర మద్దానిని వస్త్రకాంచనములతో నెవరు దానము

జేయుదురో వారిహలోకమున దేజస్వంతులై వైకుంఠము నొందుదురు. శ్రద్ధాసమన్వితులై యెవ్వరు విష్ణుపాదోదకమును ద్రావుదురో వారు విష్ణులోకమునొంది తిరిగి నరజన్మము నొందరు. త్రికాలములందు గాయత్రి అష్టోత్తరశతము దేవాయతనమున జపముజేయువారు పాపములచే నంటబడరు. ప్రతినిత్యమును పురాణములనుగాని ధర్మశాస్త్రములనుగాని వినుచు ఆ పుస్తకమును వస్త్రసహితముగ దానముజేయువాడు పుణ్య, ధనవంతుడై భోగియై సత్యశౌచపరాయణుడై జ్ఞానవంతుడై లోకమందు విఖ్యాతి నొందును. నామత్రయవ్రతపరుడై సమాప్తిదినమున నా బంగారు ప్రతిమను దానముజేసినవాడు పుణ్యవంతుడై దోషరహితుడై సుగుణములతో శోభాయమానుడగును. నిత్యకృత్యములదీర్చి సూర్యున కర్ఘ్యమిచ్చి సూర్యమణ్డలమధ్యముననున్న దైవమైన జనార్దనుని ధ్యానముజేసి వ్రతానంతరమున బంగారము, రక్తవస్త్రము, గోవును దానముజేసిన ఆరోగ్యమును, పూర్ణాయువును, కీర్తి, లక్ష్మి, బలము బొందును. చాతుర్మాస్యమునందు ప్రతిదినమును వ్యాహృతులతో గాయత్రిమంత్రముచే తిలాహోమమును అష్టోత్తరశతముగాని ఇరువదియెనిమిదిసారులుగాని చేయుచు సమాప్తిదినమందు తిలపాత్రమును విప్రునకు దానముజేసిన మనోవాక్కాయములచే చేసిన పాపము సంచితపాపము నశించి రోగములేనివాడై సత్సంతానము బొందును. అన్నహోమముజేసి సమాప్తిదినమున ఘృతకుంభమును వస్త్రకాంచనములతో దానముజేసిన ఆరోగ్యము సాటిలేని కాంతియు సౌభాగ్యసంపదలను బొంది శత్రుక్షయమును బొంది బ్రహ్మతో సమానుడగును. విష్ణువునకు ప్రియకరమైనట్టియు, శుభప్రదమైనట్టియు తులసిని ఎవరు ధరింతురో వారు సర్వపాపములనుండి విముక్తులై విష్ణులోకము నొందుదురు. శాకమూలఫలములతో చాతుర్మాస్యవ్రతము సలిపి సమాప్తిదినమున గోదానముజేసిన విష్ణుమందిరమునకు బోవుదురు. పయోవ్రతముచేయువాడు సనాతనమైన బ్రహ్మలోకము నొందును. ఈ చాతుర్మాస్యవ్రత విషయమై యింకను విశేషముగా ఫలము చెప్పబడినది. గ్రంథవిస్తరభీతిచే ఇంతటితో విరమించుటయైనది. శ్రీభగవానుడు శయనించిన యీ నాలుగు మాసములు నియమముగా వ్రతముజేయుటచే పొందగలుగు ఫలము ఇంత యని చెప్పనలవికాదు. ఈ వ్రతముచే విష్ణువు ప్రీతిని తృప్తిని బొందును.

శ్లో॥ దుగ్ధాబ్ధివీచి శయనే భగవాననంతో
యస్మిన్దినే స్వపితిచాథ విబుధ్యతే చ।
తస్మిన్ననన్యమనసా ముపవాస భాజాం
పుంసాం దదాతి చ గతిం గరుడాసనోఽసౌ॥

"కామిక" అను ఆషాఢబహుళైకాదశి

దీని మాహాత్మ్యము బ్రహ్మవైవర్తపురాణమందు చెప్పబడినది. కామికామాహాత్మ్య శ్రవణమాత్రముననే వాజపేయ యజ్ఞఫలము లభించును. ఈ దినమున శంఖచక్రగదాధరుడును శ్రీధరుడునునైన మధుసూదనుని పూజించినను ధ్యానముజేసినను అందువలన గలుగు పుణ్యముతో గంగా కాశీ నైమిశ పుష్కరాది క్షేత్రములవలన గలుగు పుణ్యము సమానము కానేరదు. కేదారకురుక్షేత్రాదులందు సూర్యగ్రహణమందు గలుగు పుణ్యము విష్ణుపూజనచే లభించు పుణ్యముతో సమానముకాదు. సింహమందు గురుడు ప్రవేశించిన సమయమున గోదా

వరియందును వ్యతీపాతసమయమున గండకీనది యందును గలుగు పుణ్యము కృష్ణపూజనఫల ముతో సమానముకాదు. ససాగరవనోపేత ముగ వసుంధరను దానముచేసినవాడును కామికావ్రతముచేయువాడును - ఈ యుభ యులును సమానఫలము నొందుదురు. ఈను చున్న గోవును అలంకారయుక్తముగ దానము జేసిన ఫలముతో సమానమైన ఫలమును కామికావ్రతమాచరించినవాడు పొందును. శ్రీధరుని పూజించుటచే సమస్త దేవతలు గంధర్వోరగపన్నగులు పూజింపబడినవారగు దురు. కాబట్టి సర్వప్రయత్నముచేతను పాప భయముగలవారీ వ్రతము నాచరింపదగును. పాపపంకసమాకులమైన సంసారార్ణవమునందు నిమగ్నులై యున్నవారు అందునుండి ఉద్ధరింప బడుట కవశ్యము పాపహరమైన పవిత్రమైన యీ కామికావ్రతమాచరింపదగును. అధ్యాత్మ విద్యానిరతులైనవారే ఫలము నొందుదురో అంత కెన్నోరెట్లు ఫలమును కామికావ్రతము జేయువారు పొందుదురు. కామికావ్రతముజేయు నరుడు రాత్రిజాగరణచేయుటచే రౌద్రుడైన యముని చూడడు, దుర్గతి నొందడు. అధో యోనులందు జన్మింపబోడు. తులసీదళములతో హరిని పూజించినవానికి తామరాకును నీర నంటనటుల పాపము లంటనేరవు. సువర్ణభార మును అంతకు నాలుగింతలు రజతమును దాన ముజేసిన పుణ్యము తులసీదళపూజనముచే గలుగును. రత్నమౌక్తికవైడూర్యప్రవాళాదు లచే నర్చించినను విష్ణువు తులసిచే పూజించిన రీతిని తృప్తినొందడు. తులసిచే కేశవుని పూజ చేసిన ఆజన్మకృతమైన పాపము తుడిచివేయ బడును.

శ్లో॥ యా దృష్టా నిఖిలాఘ సంఘ
శమనీ, స్పృష్టా వపుఃపావనీ,
రోగాణా మభివందితా
నిరసినీ, సిక్తాంతకత్రాసినీ।
ప్రత్యాసత్తి విధాయినీ భగవతః
కృష్ణస్య సంరోపితా,
న్యస్తా తచ్చరణే విముక్తి
ఫలదా, తస్యై తులస్యై నమః

హరిదినమందు దివారాత్రమును ఎవరు దీపా రాధనము జేయుదురో అట్టివారి పుణ్యఫలము యొక్క సంఖ్య యెంతయో చిత్రగుప్తుడు సహి తము ఎరుగడు. విష్ణుసన్నిధిని ఏకాదశి దిన మందు ప్రజ్వలించుచున్న దీపముచే పితృదేవ తలు స్వర్గమందు అమృతమును గ్రోలినటులనే తృప్తిని చెందుదురు. ఘృతముచేగాని లేక నువ్వులనూనెచేగాని దీపమును ప్రజ్వలింపజేసిన నూర్లకోట్ల దీపములచే సూర్యలోకము నొందు ను. సర్వపాతకములను హరించునదియు, బ్రహ్మ హత్య భ్రూణహత్యాదులను నశింపజేయు నదియు. స్వర్గలోకమునిచ్చునదియు మహాపుణ్య ఫలప్రదమైనదియు నగు ఈ వ్రత మవశ్యము చేయదగినది. ఏ నరుడు దీనిని శ్రద్ధతో వినునో వాడు సర్వపాపవినిర్ముక్తుడై విష్ణులోకము బొందును. ఇద్దానిని బ్రహ్మ నారదునికి ఉపదే శింపగా ఆ వృత్తాంతమును శ్రీకృష్ణభగవానుడు యుధిష్ఠిరునకు జెప్పెను.

హరిః ఓం తత్ సత్.

వ్యాకులత

శ్రీ సరస్వతుల చంద్రశేఖరశాస్త్రిగారు, బి. ఏ.

జీవితములో ప్రతియొక్కరికిని ఎన్నడో ఒక నాడు మనోవ్యాకులత ఏర్పడియే తీరును. లోకములో కపటమే లేనిచో, మనకెల్లరకును సువిశాలమగు హృదయమే యున్నచో, తోటి మానవుల యనుభవ విశేషములు మనకు పూర్తిగ ఎఱుకపడియుండెడివి. కాని, నా స్వానుభవములోనే, నా చింతలు అన్నియు ఆప్తులకుకూడ తెలుపుటకు నేను సాహసించి యుండలేదు. నన్ను సృష్టించిన యా పరమాత్మునకే నివేదించితిని.

బౌద్ధమతము బుద్ధుని మనోవ్యాకులతయందే జనితము. జరామరణదుఃఖములను, వృద్ధాప్యము మొదలగు కాలపరిణామజనితములగు నవస్థలను పరికించి, యా ఆసియాజ్యోతి సంసారమునే త్యజించి, జోగి అయ్యెను.

నా యౌవనమునందు జరిగిన సంభవము : మా తండ్రిగారికి వారి అరువదవయేట చంకలో నొక కురుపయ్యెను. భగవత్కృపవలన వారి కంతకుముం దట్టి బాధ, నా యనుభవములో కలిగియుండలేదు. ఈ సందర్భమున వారు పడిన బాధను జూచి, నేను "జీవితమింతేకదా!" యను నిరుత్సాహమును జెంది, విరక్తివలన ఒక విధముగ నప్రయోజకుడ నైతిని. తరువాత కొంతకాలమునకు మా తండ్రిగారి మృతివలన, నా పొట్ట నేనే పోషించుకొనవలసిన సందర్భమేర్పడి, లౌకికప్రయత్నములందు నిమగ్నుడ నైతిని.

సృష్టిలో మనమెంత విరక్తిజెందినను, మన బుద్ధి నాకర్షించు బలవత్తర శక్తులున్నవి. అట్టి కారణమువలన, నేను వివాహముజేసికొని, కొంత యాలస్యముగనైనను, లోకములో నూటికి తొంబదితొమ్మిదిమందివలె గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించితిని. కాని నేడు వ్యాకులత లేదా? ఉన్నది, కావలయునంత యున్నది. ధనాభావముచేత, శరీరానారోగ్యముచేత, ప్రపంచపరిస్థితులవలన, ఇంకను ఎన్నో కారణములవలన వ్యాకులత ఉండనే ఉన్నది. వీనిని పోగొట్టుకొను ప్రయత్నమునుకూడ సకలమానవాళివలె జేయుచునే యున్నాను. దైవభక్తి యీ ప్రయత్నములో ఎంతవరకు పనికివచ్చును?

చాల పనికివచ్చును. నేనిట్లాలోచింతును: ఇదియంతయు నీ పోకడయే, దైవమా, నీ వెట్లాడించిన నట్లాడుదును. సుఖమును, దుఃఖమును, రెండింటిని ఒక్కమాదిరిగానే అనుభవింతును. నీవే లేనిచో, నా జీవితమునకే, యీ సృష్టికే చెప్పదగినంత ప్రయోజనమేమియు లేదు. విరక్తిగ నుందును.

మానవాళి నాటినుండి నేటివరకు, చీకటినుండి వెలుతురులోనికి వచ్చుటకే ప్రయత్నించుచున్నది. వ్యక్తులు కొందరికి సృష్టిక్రమ మవగాహనమై యున్నది. దీనిలాభమును మనమెల్లరము పొందగలము. ఆదిశక్తి సంకల్పించినప్పుడు మన కది అతిసులభమగును; ఇహలోకసుఖము జనసామాన్యమునకు లభ్యమైనప్పుడు, జాతి అంతయు ఆధ్యాత్మిక ప్రయత్నములందు పాల్గొనును. అప్పుడు మన మొకతరము పైకిలేచెదము. అంతవరకు జ్ఞానమును పొందగల్గినవారు తామరాకుమీది నీటిబొట్టువలె జీవితమును గడపవలెను.

వ్యాకులత కల్గును, కాని వివేకమను దివ్యౌషధిచే ఆ దుర్గుణమును బోగొట్టుకొనవలెను. వెలుతురులోనికి అదే దారి!

“తోమ్ తానా నానా”

శ్రీ బులుసు ఉదయభాస్కరముగారు

[సూచన :—ప్రతి పేరాలోను మొదటి కొటేషనులోని వాక్యములను జూచి దాని క్రింది వివరణమును జూచిన పై వాక్యము లెవరెవరితో పలికినది తెలియబడును. దీనికి హిందీలోని యొక చిన్నకథ యాధారము.]

'ప్రభూ! మన సంగీతసిద్ధుడు దీపకరాగము నాలపింపగలడు గదా'. చలికాలపు దినములవి. శీతసమీరము తూపువలె సాగుచుండెను. ప్రాణుల శరీరములు శీతముచే సంకోచభావమును బొందుచుండెను. వీరబలుని సమయస్ఫురణమున కక్బరు మొగమున జిఱునవ్వు పొడసూపెను.

'సమయానుకూలమైన తలపియ్యది. దీపకరాగము నాలపింప వినవలయు నను కోరిక కూడ నా మనసున నిండుకొనియే యున్నది'. ఉన్నతవేదికపై పాదుషా యాసీనుడై యుండెను. రెండువైపుల వరుసగా నమర్పబడిన యుత్తమాసనములపై రాజప్రతినిధులు వరుసగా గూర్చొనియుండిరి. కాని దక్షిణపంక్తిలో పాదుషాకు దగ్గఱగా నున్న యొక యాసనము రిక్తమై యెవరి రాకకో నిరీక్షించుచుండెను. పాదుషా కరము లా యాసనము నలంకరింపు డని యెదుటి వ్యక్తికి సంకేతము సేయుచుండెను. 'శీతముక్తితో బాటు సంగీతరక్తినిగూడ బడసెదము గాక!'

'దీపకరాగమే! హంత!' పాదుషా పలుకులకు దాన్సేను మనసు ఖిన్నమయ్యెను. ఆతని ముఖమున నెందులకో సంకోచభావ ముదయించెను. కాని రాజాజ్ఞ యాతని మనోభావము కంటె బలీయమైనది. దాన నతడు వంగెను. దీపకరాగము నాలపించి వాతావరణమును ప్రకంపింపజేసెను. రాజసౌధమున నెల్లెడల వేడిమి వ్యాపించెను. అంతర్జ్వాలకు దాన్సే నెంతయో భయకంపితుడయ్యెను.

'అబ్బా! మూర్ఖత్వము ప్రభువులది. దాన ననుభవము పాలితునిది'. తాన్సేను స్వాస్థ్యము గోల్పోయెను. ఆతని తాప మేవిధముగను శమింపకుండెను. మఱల స్వాస్థ్యము జేకూర్చుకొను దలపున నతడు పాదుషా యానతి గొని సబర్మతీతటమున గొంతకాలము వసింప బోయెను.

'నానీ! అరుణు డుదయింపనున్నాడు. వేగమ సబర్మతికి బోయివత్తము. లెమ్ము!' 'తాని' 'నాని' గ్రామీణయువతులు. వారిరువురి కటితలములందు కలశములు శోభించుచుండెను. మొగలుల దాడులకు గుజరాతు ఆనాటిలక్ష్యము. హైందవస్త్రీలు బాహ్యకృత్యములను భానుని జూడక పూర్వమే పాటించుకొనువారు.

''దీపకరాగమున తపనశక్తి మెండను పెద్దల నుడి యూరక పోవునా? అక్బరు దర్బారులోని సంగీతసిద్ధుడు దీపకరాగమునాలపించి స్వాస్థ్యము గోలుపోయి మఱల సేకూర్చుకొను దలంపువ

నీ సబర్మతీ తటమున గోపురమున్నవాడు' 'తాని' చూపులు 'నాని' కెదుటి పురుషుని దిలకింపుమని సైగజేయుచుండెను. 'నాని' తాన్సేను నవలోకించెను. 'తాని' తన యతర్కితపు బలుకున కొకింత సంకోచము నొందెను.

"ఆహా! ఇంతటితో నా చింత యంతమొందగలదు. నాకు లభించినది సాధారణ వస్తువుగాదు. అది యొక్క పెన్నిధానము". పై పలుకు దాన్సేను చెవుల బడెను. ఆతని మనమున స్వాస్థ్యవిషయముగా వాడిపోయిన యాశాలత మరల జిగురొత్తెను. త్వరితగతి నాత డా యిరువురు రమణుల దరిసెను. తన వృత్తమునంతను సవిస్తరముగా, సవినయముగా వారి కెఱిగించుకొనెను.

"అమ్మా! సోదరీ! ... దయచేసి ... నా దీపకరాగతాపము ... నడపుడు! ... సోదరీ!" యువతుల ముఖములందు ముందుగ నేలకో సంకోచభావము గనవచ్చెను. తాని సోదరీ భావము నరసి వారి హృదయముల సంభ్రమ మడగెను. ఇరువురు తాన్సేను శపథముల ద్రోసి పుచ్చలేకపోయిరి. తాన్సేను కొంతముందునకు వంగి దోసిలి కట్టుకొని దీనుడై నిలిచియుండెను. ఆనందాతిరేకమున నాతని స్వరము గద్గదితమయ్యెను.

'అక్కా! తడవగుచున్నది'. 'తాము మా వెంట మా గృహమునకు జనుదెంతురు గాక!' 'నాని' 'తాని' చేతినిబట్టి లాగెను. 'తాని' కలశములోని జలము కదలికకు తొణికిసలాడెను. ఆమె చేయి తాన్సేనును తోడ రండని సంకేతము సేయుచుండెను. తాన్సేను 'తాని' 'నాని'ల మార్గము ననుగమించెను.

"ఆహా! మేఘరాగమందలి గుణ మమోఘము. కాదు! కాదు! నిజమందు మీ సంగీత లాఘవమున కీడులేదు." 'నాని' యొకమారు కాదు పలుమారులు మేఘరాగము నాలపించెను. తాన్సే నమందానందపు సంద్రమున మునుకలు వేసెను. ఆతని యంతస్తాప మింతటితో నంతమొందెను. అనతికాలమున నతనికి మరల స్వాస్థ్యము చేకూరెను.

"మా యెదుట జేసిన శపథములను మఱువ వలదు సుడీ! పొరపడిన బ్రమాదము!" తాన్సేనీ విషయమును గుప్తముగా నుంతు నని శపథ మొనరించియుండెను. అతడు మగుడ ఢిల్లీనగరమునకు బయనమయ్యెను.

"తపనమునకు దీపకరాగము! శమనమునకు మేఘరాగము! సంగీతశాస్త్రమందలి శక్తి నిస్సీమము. కాదా మఱి! శ్రీకృష్ణుని మధుర మురళీరవమునకు గోపిక వంటయింట గాలుతము గరగి పారెడివట!" అక్బరు, నతని రాజప్రతినిధులు తమ తమ యాసనముల నలంకరించియుండిరి. తాన్సేను స్వస్థత అక్బరున కానందము గలిగించెను. ప్రసంగవశమున దాన్సేనుకు సంగీతమహత్త్వము నెంత వర్ణించినను దనివితీరకుండెను. అతడు సంతోషాతిరేకమున పొరపడి మేఘరాగమహత్త్వము నుగ్గడించివైచెను.

"దీపకరాగమును వినిన మీదట మేఘరాగము తప్పక వినవలసినదే! ఎండలో నడచి డస్సినవానికే నీటి చల్లదనపు జ్ఞానము! పయనము కండు! సబర్మతీతటి కరుగుదము". తాన్సేను ఫాలమునందలి ముడతలు, నయనములు, భయభావము నుగ్గడించుచుండెను. తా నక్బరువద్ద దెచ్చిన ప్రసంగముపై దాన్సేనున కనుతాప మొదవుచుండెను. చేతులు కాలిన

మీదట నాకుల బట్టనెందులకు? పాదుషా యాదేశము ముం దాతని యెత్తుగడలు సాగ లేదు. తాన్సేను పాదుషాను దోడ్కొని మగుడ సబర్మతీతటమును జేరక తప్పలేదు.

"చెల్లీ! మనతోడ సోదరభావమును గట్టు కొనిన తాన్సేనువలె దోచుచున్నాడు". "అక్కా! అతనితోడ నున్నవాడు యవన ప్రభువువలె దోచుచున్నాడు. మన మింటికి వడి వడిగా నడుగిడి పోవలయును". 'తాని' 'నాని'ల కలశములు జలభరితములయ్యెను. వా రిరువురి దృక్కులు నొక్కమాఱు దాన్సేను పాదుషా లను దాకి చరచర వెనుకకు బోవుచున్నటుల దోచు దమ ముందు మార్గముపై బ్రసరించు చుండెను. తాన్సేను పాదుషాతోడ వారి నెట్లు కలియవలయునో తెలియక వారు నీటికై చను దెంచు స్థానమునగాచియుండెను. వారిని గాంచి నంతనే పాదుషా స్వయముగ బోయి వారి యెదుట దీనుడై దోసిలి గట్టుకొని నిలువబడు టతో నిరువురు దరుణులు నిలువక తప్పలేదు.

"మేఘరాగమే! హంత! మా కళకు కళ వాసినటులే!" అక్బరు కడువినయముతో వారిని మేఘరాగము విన్పింపగోరెను. అతని వినయము 'పుత్రీ!'తో నంతమయ్యెను. 'తాని' 'నాని'ల మనంబుల పిడుగుపాటయ్యెను. అయినను 'పుత్రీ!' వారి కొకింత యూరట గలిగించెను. అయినను వారు తమ భావి నిర్ణయించుకొను టలో పొరవడలేదు. పాతివ్రత్యము ప్రాణముగా గలవారయ్యు వారు ముగలాయి చక్రవర్తి విన యమును ద్రోసివేయలేకపోయిరి.

"వీరు సాధారణ రమణులా! సాక్షాత్తు రాగరూపిణులు!" గానమధువును గ్రోలిన ప్రతి యొక్కని మోమున నానందహాసము ద్వితీయా చంద్రరేఖను దలపించెను. సంగీతము ముగిసి యంతటను బ్రశంసాకలకలము సాగెను. పాదుషా సంతోషమునకు మేరలేదు. ఇరువురు రమణుల పతుల పేరట వ్రాయబడిన జాగీరు పత్రములపై నాతని కేలు వ్రాలుసేయుచుం డెను. రమణుల ముఖములందు మాత్రము హాస్యరేఖలకు బదులు గాంభీర్యరేఖలు కన్పట్టు చుంట నెవరును గమనింపలేదు. వా రటనుండి వెడలిరి.

"కటకటా! ఎంత ప్రమాదము! ఎంతటి ఘోరదృశ్యమిది! ఇది నాకు నడుము విరుగు టయా? కాదు! ప్రాణప్రయాణమునగూడ నింతటి కష్ట మొదవునా? అసంభవము! ఒక యలభ్యమగు మహావిభూతి మంట గలిసినది. నేనెంత భాగ్యహీనుడను?" 'తాని' 'నాని' కేవలసంగీతరాణులే కాదు. మహాసతీస్వరూ పిణులుకూడను. తమ సతీత్వమును గాపాడు కొనుటకు వారు దమ కటియందు కటారుల నుంచుకొనినారు. అక్బరు సమక్షమునుండి వెడ లుటతోడనే యిరువురి మెడలపైన వారి మెఱపు కత్తులు వ్రాలినవి. రక్తము స్రవంతివలె పాఱెను. ఈ దృశ్యము నవలోకించి తాన్సే నేమేమో వెఱ్ఱి యఱపుల నఱచుచు బాణా హతశకుంతమువలె విలవిల దన్నుకొనెను.

"ప్రాణనాథా! వివశతచే దమ యనుమతి బడయకుండ యవనప్రభుని యెదుట గానము జేయవలసివచ్చినది. నేను పవిత్రను. నా సతీ త్వము సురక్షితము. పాదుషా నాయెడల పుత్రీ భావము జూపినాడు. అయినను నా పాతివ్రత్య మున గొంతపాలు భ్రష్టమైనది. ఇపుడు నేను దమ పవిత్రాంకమును జేఱదగను. కావున నీ పాపమునకు దేహమును వీడుటయు మంచిదని తలచితిని. పరలోకమున దమ రాక కెదురు చూతును. ఇట్లు మీ చరణసేవకురాలు'

'తాని' 'నాని'ల పతులు వచ్చిరి. అక్కరు కన్నీటికడవలైన కన్నులతో దన యపరాధము నంగీకరించెను. ఇంటినుండి బయలువెడలుటకు పూర్వమే 'తాని' 'నాని' ప్రాణత్యాగమునకు నిశ్చయించుకొనియుండిరి. పాదుషా కరములు జాగీరుపత్రములను, సతుల పతుల కరములు వారి సతులు వ్రాసియుంచిన యుత్తరములను బట్టుకొనియుండెను. అందఱి హృదయములు రోదనము జేయుచుండెను.

ఆ యిరువురు సతీమతల్లుల జ్ఞాపకార్థము అచట నొక సంగీతమందిరము నిర్మింపబడెను. నేటికిని యీ స్మారకపు శిథిలములు 'అహామదా బాదు'లోని ఎలిస్ వంతెనకు సమీపమున గానవచ్చును.

ఓమ్... కాదు! కాదు! పొరపడితిని....

"త్రోమ్... తా... నా... నా... నా..."

తాన్సేను ఆ యిరువురు రమణులను జీవిత కాలము మఱువలేకపోయెను. ఆత డేనాడు 'ఓమ్'తో గానము నారంభించుట మాని "త్రోమ్ తానా నానా"తో రాగాలాపన మారంభించెనో, ఆనాటినుండి నేటివఱకు రాగాలాపన మటులనే సాగుచున్నది.

కర్మసిద్ధాంతము

శ్రీమత్స్వామి నిర్వాణానందులు

భగవద్గీతలోని కర్మయోగములో జెప్ప బడిన 43 శ్లోకములలోను ముఖ్యసూత్రములను తెలిపెడి శ్లోకములను దీసికొని వ్రాయు చున్నాను.

శ్లో॥ యజ్ఞార్థాత్ కర్మణోన్యత్ర
లోకోయం కర్మబంధనః।
తదర్థం కర్మకౌన్తేయ
ముక్తసంగ స్సమాచర

"యజ్ఞముకొఱకు చేయు కర్మవిషయమునతప్ప మరొక విధముగా జేసిన యెట్టి కర్మయైనను లోకములో కర్మబంధము కలుగజేయునదిగా నుండును. కాబట్టి యజ్ఞముకొఱకు కర్మ చేయుము. మోక్షమును పొందుము", ఇది మొట్టమొదటి సూత్రము. యజ్ఞముకొఱకు చేయని ప్రతి పనికి మనము కట్టుబడి దానిచే బంధింపబడుచున్నాము. యజ్ఞమనగా నేమి? అనేకవిధముల యజ్ఞములనుగూర్చి గీత బోధించు చున్నది. నాల్గవ యధ్యాయములో దైవ యజ్ఞము, బ్రహ్మయజ్ఞము, సన్న్యాసయజ్ఞము, ధ్యానయజ్ఞము, జ్ఞానయజ్ఞములనుగురించి చెప్ప బడియున్నది. ఈ చెప్పబడిన యన్ని యజ్ఞ ములు, వాని నాచరణలో బెట్టినందువలన గలి గెడి ఫలితము, స్వార్థమును జంపుటేగాని మరొ కటి కాదు. మన నిత్యజీవితమునం దంటిపెట్టు కొని వ్రేలాడుచున్నటువంటి "నేను, నాది" అని చెప్పబడెడి యహంకార మమకారములు పూర్తిగా తుడిచివేయబడవలయును. ఎల్లప్పుడు నేకవిధమై సక్రమముగానుండు కర్మలన్నిటిని లెక్కపెట్టి చూపుట బహుకష్టము. కాని

సామాన్యముగా మనముచేయు కర్మలలో నిస్స్వార్థమువైపు మొగ్గుచూపెడి ప్రతి కర్మ సక్రమమైన కర్మయనియు, మనలను స్వార్థపరులుగా మార్చివేయుటకు సహాయపడు ప్రతి కర్మ దుష్కర్మ యనియు చెప్పవచ్చును. కర్మవలన ప్రపంచము బంధింపబడుచున్నప్పటికిని స్వార్థత్యాగమనెడి నిష్కామకర్మచే నట్టి కర్మబంధము నశించిపోవుచున్నది. గీత (4–23)లో "యజ్ఞా యాచరతః కర్మ సమగ్రం ప్రవిలీయతే" అని చెప్పబడెను. యజ్ఞముకొఱకు చేయబడిన కర్మవలన, ఒకానొకని కర్మ మనకు చెడ్డఫలితము లీయకుండ నుండుటలో నా దుష్కర్మ నశించిపోవుచున్నది. అనగా త్యాగశీలునిచే జేయబడిన కర్మ, కర్మ కానేకాదని భావము. స్వార్థత్యాగమనునది యొకని నడత, లేక ప్రవర్తనయొక్క మొట్టమొదటి ప్రధాన సూత్రముగా బరిగణింపవచ్చును.

రెండవ ముఖ్యసూత్రము సంతోషము.

శ్లో॥ ఇంద్రియస్యేంద్రియస్యార్థే
రాగద్వేషౌ వ్యవస్థితౌ ।
తయోర్న వశ మాగచ్ఛే
త్తౌ హ్యస్య పరిపంథినౌ (3–34)

"ఆయా యింద్రియపదార్థమునెడల, నాయా యింద్రియమునకూడ, రాగముగాని ద్వేషముగాని కలిగియే యున్నది. కాని యట్టి మోహమునకు లొంగిపోగూడదు. ఏమనగా — మోహమే మనకు పరమశత్రువు. మనము మోహమువలనను కామమువలనను ప్రేరేపింపబడినవారమై కర్మ చేయదగదు. ఇందుకు కారణము — ఎంత యెక్కువగా మోహమునకు దూరమై చేసిన కర్మవలన, నిర్మలస్థాయిని పొందగలుగుదుమో, యంత యెక్కువగా నాధ్యాత్మప్రపంచమున జయమును బొందగలుగుదుము.

మూడవ ముఖ్య సూత్రము — మనకు విదితమగు కృత్యమును, సక్రమముగాను, చక్కగాను నెరవేర్చుటయై యున్నది.

శ్లో॥ శ్రేయాన్స్వధర్మో విగుణః
పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్ ।
స్వధర్మే నిధనం శ్రేయః
పరధర్మో భయావహః (3–35)

"లెస్సగా నెరవేర్పబడిన పరధర్మముకంటె, గుణములేనప్పటికి, స్వధర్మమే మంచిది. స్వధర్మనిర్వహణలో, మృత్యువాసన్నమయినప్పటికి సిద్ధపడియుండవలెను. రధర్మ మెప్పటికిని ప్రమాదకరమైనదే.

గీతాకారుడు కులమునకు నీతిశాస్త్రమును గుదిర్చి యన్వయింపజేయుచుండును. క్షత్రియుడై యుండియు అర్జునుడు యుద్ధముచేయక స్వధర్మమును విడిచిపెట్టదలచుట చాల తప్పని శ్రీకృష్ణుడు బోధించెను. ఇట్లు శ్రీకృష్ణుని బోధనలనుగూర్చి కొందరు తప్పుగా నభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ వివాదమును స్నేహదృష్టితో బరికింపదలచినవారు కులము, మతము ముఖ్యాత్రము కాదని జీవితములోని స్థితిపైన, పుట్టుకపైన ఆధారపడియుండునని సులభముగా గ్రహింపగలరు. ప్రొఫెస్సరు మెక్డోనెల్ అను ఆయన, తాను వ్రాసిన సంస్కృతవాఙ్మయ చరిత్రగ్రంథమున 405 వ పేజీలో నీ క్రింది విధముగా వ్రాసెను.

"మానవు డేకులమునకు జెందినవాడైనప్పటికిని, తన విహితకృత్యము తప్పక నెరవేర్చియే తీరవలెనని శ్రీకృష్ణుని బోధయొక్క సారాంశమై యున్నది" అని వ్రాసెను. మనకన్నిల

చూపు ద్వారముగ నితరులను మనము పరికించి చూచి మన దృక్పథమునుబట్టి వారి విధులను ఆచారములను తీర్మానింపవలసియుండును. మన భావనలను గీత దీర్ఘముగా గ్రహించుచున్నది. గీతయొక్క బోధ యట్టి సంకుచిత భావములకు భిన్నస్వరూపము దాల్చియున్నది. విహితకృత్య మెట్టిదో సర్వసాధారణముగా మనందరి జ్ఞప్తిలో నున్నప్పటికి, దానిని మన నిత్యజీవితములో నాచరించునపుడు దేశకాల పరిస్థితులనుబట్టియు, చుట్టుపట్ల ఉండు ఆచారమునుబట్టియు నా విహితకృత్యనిర్వాహణములో మార్పుచేయక తప్పదు. ఎంత యల్పస్థితికి జెందిన పని యయినప్పటికిని దానిని మనము భిన్నాభిన్నములుగాజేసి, కొంత కొంత యాచరణలోపెట్టి కొంత కొంత విడిచిపెట్టివేయకుండగ, సంపూర్తిగాను, సంతృప్తికరముగాను, దానిని నిర్వాహించితిమేని, విధి మనకొప్పగించిన పనిలో — మనము గెలుపొందినవారమగుదుము. తన్మూలముగ నంతకంటె మహత్తరమైన పనుల నిర్వాహణకు, సృష్టి మనల నెంచుకొని పైకిలేవనెత్తును. ఎట్టి కర్మ నప్పగించినను సరే, ఢంకామీద దెబ్బకొట్టి నిర్విఘ్నముగా నిర్వాహింపగలమనెడి గర్వముతో విఱ్ఱవీగి, మన ప్రధాన విహితకృత్యముల నిర్వాహణలో నెంత మాత్రము వెనుకంజవేయుటగాని, యేమరుపాటుగాని కూడదు. కొద్ది కొద్ది కర్మచేసి దానితో సంతృప్తిపడకూడదు. పెరుమాళ్లచే, మన మే గూటిలో పెట్టబడియున్నామో యా స్థితి జెందిన సక్రమమైన విహితకృత్యము నాచరణలోపెట్టినపుడు మాత్రమే, అంతకంటె హెచ్చుస్థాయిలోని కర్మచేయుట కర్హత కలిగియుండెదమని ముఖ్యముగా తెలిసికొనవలయును.

శ్లో॥ తత్త్వవిత్తు మహాబాహో
గుణకర్మవిభాగయోః।
గుణాగుణేషు వర్తంత
ఇతి మత్వా న సజ్జతే॥ (3–28)

"త్రిగుణములు నవి చేయు పనిని బోల్చిచూచి యథార్థస్థితిని దెలిసికొనువాడు, త్రిగుణములు కూడ గుణములపైనే పనిచేయుచున్నవనియు, తనపైని కానేకాదనియు భావించి, నిస్సంగుడై వానినుండి తటస్థముగా నుండును".

కాపులేని యింటను మాత్రమే చోరులు చొరబడుదురు. పరమార్థమైనటువంటి దీపపు కాంతిని మనము పొందియున్నట్లయిన, త్రిగుణము లను దొంగలు మనలను దొంగిలింప జాలరు కాబట్టి యర్జునున క్రింది సలహా ఈయబడెను.

శ్లో॥ త్రైగుణ్య విషయా వేదా
నిస్త్రైగుణ్యో భవార్జున
నిర్ద్వంద్వో నిత్యసత్త్వస్థో
నిర్యోగక్షేమ ఆత్మవాన్॥
(2–45)

"త్రిగుణాత్మ్మలకే వేదము లుద్దేశింపబడినవి కాబట్టి నీవు త్రిగుణాతీతుడవు, ద్వంద్వాతీతుడవు కమ్ము. సత్త్వగుణము నాధారముగా దీసికొని నిష్కాముడవై యింద్రియనిగ్రహము కలవాడవై యుండుము" అని శ్రీకృష్ణుడు బోధించెను. ఈ సలహాప్రకారముగా మనము త్రిగుణాత్మలము కావలసియున్నది.

(సశేషము)

వార్తలు, విశేషాలు

న్యూఢిల్లీలో శ్రీరామకృష్ణ దేవాలయావిష్కరణమహోత్సవము

న్యూఢిల్లీలో శ్రీరామకృష్ణదేవుని కొక గుడి మూడులక్షల పదివేల రూపాయల వ్యయంతో నిర్మిత మైంది. దానిని ఈ నొవెంబరు 30వ తారీఖున ప్రెసిడెంటు డాక్టరు రాజేంద్రప్రసాదు గారు ఆవిష్కరించారు. మిషనుస్వాములు పెక్కండ్రున్నూ ఢిల్లీనగరపౌరులు వేలకొలది గానున్నూ సమావేశమై ఆ చక్కనిగుడిని దర్శించారు. దానిలో శ్రీరామకృష్ణదేవుని చలువ రాతి విగ్రహము పెద్దది నెలకొల్పబడి ఉంది. అచటి శ్రీరామకృష్ణమిషను సెక్రెటరిగారైన శ్రీమద్రంగనాథానందస్వాములు ప్రెసిడెంటు గారికి స్వాగతాభినందనము పలికి, 'సర్వమత సామరస్యమును మైత్రిని బోధించిన గురువు శ్రీరామకృష్ణుడు, ఏకాద్వితీయపరమాత్మాధిష్ఠిత మాట మూలంగా సర్వమానవజాతియొక్క ఐక్యమును ఉద్ఘోషించిన గురువు శ్రీరామ కృష్ణుడు. ఈ గుడి ఆ గురుదేవుని స్మృతికి అంకితం' అన్నారు.

ప్రజల కష్టనివారణకై శ్రీరామకృష్ణమిషను వారు ఆస్థతో నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమమును కొనియాడుతూ ప్రెసిడెంట్ రాజేంద్రప్రసాదు గారు ఈలాగు అన్నారు — ''వీరు చేయుచున్న నిస్స్వార్థసేవ చూస్తున్న నాకు శ్రీరామకృష్ణ దేవుని భక్తుడ నౌదమని ఉవ్విళులూరించు చున్నది. మానవసేవయే మాధవసేవ అను లక్ష్యాన్ని బోధించిన గురువు ఆయన. ఆ లక్ష్యాన్ని ఎదుట ఉంచుకొని మిషనువారు నిర్వహిస్తున్న సేవాకార్యక్రమం చూచినప్పుడు నాకు కలిగిన మెప్పు, వారి వేదాంతోన్నతికిని ఆధ్యాత్మికసాధననిష్ఠకును నాకు కలిగిన మెప్పు కంటె ఎన్నో మడుగులు హెచ్చు. శ్రీరామ కృష్ణదేవుని బోధనలు విశ్వమానవహృదయాకర్షకములు. మతప్రవణచిత్తులకే కాక మానవైక్యసిద్ధాంతప్రియులకు అనేకసహస్రసంఖ్యాకులకు గూడ ఆయన బోధనలు నచ్చినవి''.

సాహిత్యఅకాడమి అసిస్టెంటుసెక్రెటరిగారైన డాక్టరు కె. ఎమ్. జార్జ్ ప్రసంగిస్తూ ఈలాగు అన్నారు — ''వైజ్ఞానిక సాంకేతికాభివృద్ధులు లోకాన్ని వినాశంవైపుకే ఈడుస్తున్నాయి. ఆత్మను కోల్పోయిన వారికి అవి అన్నీ ఉండి మాత్రం లాభ మేమి? కాబట్టి ప్రస్తుతం మానవుల 'ఆత్మ'ను నిలుపుకోవడానికై అన్నిమతాల వారున్నూ ఏకీభవించటం ప్రాప్తం. ఆ ఐక్యాన్ని సాధించిపెట్టగలవారు శ్రీరామకృష్ణమిషను వారు, ఎందు కంటె, సర్వమతమైత్రియందున్నూ మానవైక్యమందున్నూ విశ్వాసం అంటే వారిదే!

వఱదబాధితులకు శ్రీరామకృష్ణమిషనువారి సాహాయ్య కార్యక్రమం

సూళూరుపేట, నెల్లూరుజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.

నొవెంబరునెల ప్రారంభంలో నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాల కొన్ని తాలూకాలలో వఱదల వల్ల కలిగిన అపారప్రాణధననష్టమున్నూ, ఆ కష్టనివారణకై స్వయంగా సకాలానికి ఎంత

గానో బాధపడుతున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారు శ్రీరామకృష్ణమిషనువారిని ఆ సంస్థవంటి సంస్థలవారిని మరికొందరిని కూడా ఈ సేవా కార్యక్రమంలో పాల్గొను డని ప్రార్థించడం. వరదబాధోపశమన కార్యానికి కావలసిన ధన సాహాయ్యానికై శ్రీరామకృష్ణమిషను పత్రికలలో ప్రకటించిన విజ్ఞప్తులున్నూ, — ఇంతవరకు అందరికీన్నీ తెలిసిన విషయమే. అప్పటికే కొట్లాటవల్ల నష్టపడ్డ రామనాథపుర జిల్లా ప్రాంతాలలో సేవాకార్యక్రమంలో నిమగ్నులై ఉండిన శ్రీరామకృష్ణమిషనువారు నొవెంబరు తే 17 దికంటె ముందుగా ఈ ప్రాంతానికి రాలేక పొయ్యారు. ఆ తారీఖునాటికి వచ్చారు. తే 18 ది ఉదయం సూళూరుపేటలో బాధోపశమన కేంద్రాన్ని నెలకొల్పారు. వారి తాలూకు సన్న్యాసులున్నూ సేవకులున్నూ 18, 19 తేదీలలో కడలూరు, పులివెంద్ర, నెడెలియవై ఖండ్రిక, సూరారెడ్డిఖండ్రిక, మావిళ్లపాడు, తాళ్లంపాడు, లింగంపాడు, ముదుగులపాళెం అను ఎనిమిది గ్రామాలు చుట్టినారు. తే 19 ది మధ్యాహ్నం సూరారెడ్డిఖండ్రిక, తాళ్లంపాడు గ్రామాలలో 260 కుటుంబాల వారికి 367 దోవతులు, 451 చీరలు, 151 పిల్లలఉడుపులు, క్రొత్తతుండ్లు 255, అల్యూమినియముపాత్రలు 249 సెట్లు, 249 చాపలు, 457 పడుల బియ్యం పంచిపెట్టారు. 20, 21 తేదీలలో గొల్లములువు, మావిళ్లపాడు, లింగంపాడు, ముదుగులపాళెం, సూళ్లూరుపేటలో క్రిస్టియన్పేట బందులదొడ్డి వీధి — అనే చోట్లలో 214 కుటుంబాలవారికి 262 దోవతులను, 273 క్రొత్తచీరలను, 204 క్రొత్తపిల్లలచొక్కాలను, 250 పాతబట్టలను, 221 చాపలను, 520 అల్యూమినియంపాత్రలను 242 పళ్లబియ్యమున్నూ పంచారు. ముదుగులపాళెం ప్రజలు వంటవార్పులకు మురికినీటిని వాడుతూ ఉండడం చూచి, వాళ్లకుగాను మిషనువారు ఒక ట్యూబు బావిని నెలకొల్పారు. 22, 23 తేదులలో సూళూరుపేట తూర్పువీధిలోనున్న గోపాలరెడ్డిపాళెం, తప్పలగుడిసెలు, డేగలపాళెం, పులివెంద్ల అనేచోట్లలో 202 కుటుంబాలవారికి 210 దోవతులు, 259 చీరలు, 115 తుండ్లు, పిల్లలచొక్కాలు సరిక్రొత్తవి 203, అల్యూమినియముపాత్రలు 202 సెట్లు, చాపలు 202, బియ్యము 293¾ పళ్లు పంచిపెట్టబడ్డాయి. నొవెంబరు 24 వ తేదీ లగాయతు డిసంబరు 2 వ తేదివరకు సర్వారెడ్డికండ్రిక, పందులగుంట, చినసత్రం, కోటపోలూరు, కదలూరు, జువ్వలపాళెం, ఉచ్చూరివారిపాళెం, పుదూరు, నెల్లబలి, నాయుడుపేట, పల్లిపాళెం, తోపుకండ్రిక, వెలగలవాగు, వేటగిరిపాళెం. బురదమడుగు అనే చోట్లలో 623 కుటుంబాలవారికి 858 దోవతులు, 894 చీరలు, 228 దుప్పట్లు, పిల్లలచొక్కాలు 755, క్రొత్తతువాలాలు 434, చాపలు 561, హోస్పియర్ గుడ్డ 90 గజాలు, బియ్యము 758¾ పళ్లు, అల్యూమినియంపాత్రలు 2027, ప్రాతబట్టలు 850 పంచిపెట్టబడ్డాయి.

డిసంబరు 3 వ తేది మొదలు 12 వ తేది వరకు మిషనువారు చిన్నసత్రం, వటంబేడు, కొన్నంబట్టు, వెండ్లూరుపాడు, కుదిరి గ్రామాలలో 308 కుటుంబాలవారికి 492 దోవతులు, 414 చీరలు, 48 తుండ్లు, 275 దుప్పట్లు, 518 పిల్లలచొక్కాలు, 336 చాపలు, 1362 అల్యూమినియము పాత్రలు, 449 పడుల బియ్యం, 2 బస్తాల పలసరకులు, 1650 ప్రాతబట్టలు పంచిపెట్టబడ్డాయి.

కార్యక్రమం ప్రారంభమైనప్పటినుండీన్నీ ఇప్పటివరకు మిషనువారి సాహాయ్యం అందిన గ్రామాల సంఖ్య 30, కుటుంబాల సంఖ్య 1616. పంచిపెట్టబడ్డ వస్తువుల వివరాలు — 2191 దోవతులు, 2291 చీరలు, 1831 పిల్లల చొక్కాలు, 852 తుండ్లు, 503 దుప్పట్లు, 2950 పాతబట్టలు, 90 గజాల హేస్సియన్ గుడ్డ, 1569 చాపలు, 5154 అల్యూమినియము పాత్రలు, 2200 పడుల బియ్యం, 2 బస్తాల పల సరకులు, 1 ట్యూబు బావి.

చాలినంత విరాళాలు సమయానికి అందక పోవడం మూలాన కేవలధనాభావంచేత ఈ సాహాయ్యకార్యక్రమాన్ని నడుమనే చాలించు కోవలసివస్తుందేమో అని శ్రీరామకృష్ణమిషను వారు నొవెంబరు తే 22 దినాడు ప్రకటించారు. విరాళాలు అందజేయబడుతాయి, కార్యక్రమాన్ని చాలించకండి అని పలువురు ఎచ్చరించిన మాదట మిషనువారు కార్యక్రమాన్ని ఆస్థతో సాగిస్తూనే ఉన్నారు. ఇప్పుడు కొన్ని వారాలుగా విరాళాల రాబడి దినదినానికి హెచ్చుగా ఉత్సాహజనకంగా ఉంది. ఐనా వ్యయం ఆదాయాన్ని మించే ఉంటున్నందువల్ల మిషనువారు ఖసాలా అనుభవిస్తూనే ఉన్నారు. ఈ సాహాయ్య కార్యక్రమం చురుకుగా సాగడానికి ఆ ప్రాంతాల్లో తమ సర్వస్వాన్ని పోగొట్టుకొని అల్లాడుతుండే దీనప్రజల స్థితికి హృదయం కరగిన ఉదారసంపన్న మహాజనులనుండి మా వరదబాధోపశమన నిధికి శ్రీరామకృష్ణమఠ మానేజరుగారి పేరటికి విరాళాలు ఇంక నింకనూ రావాలి. సమయానికి అందని సహాయం అసలు అందనిదానితో సమానమే. ఇప్పుడు అందుతున్నట్లు విరాళం మొదటినుండే అందుతూ ఉండి ఉంటే ఇంకా ఎన్ని గ్రామాలకో ఎందఱు దీనులకో సహాయం అందజేయబడి ఉంటుంది. ఇదే మా విజ్ఞప్తి.

శ్రీ కైలాసానందస్వామి
శ్రీరామకృష్ణమఠానికి మిషనుకు అధ్యక్షులు, మదరాసు.

"మీ సోదరమానవులపై మీకు ప్రేమ కలదా? భగవంతుని చూడ గోరు వారు ఎచటికో పో నేల? — ఈ యందఱు పేదల, నిర్భాగ్యుల, దుర్బలుల రూపమున కానిపించున దా భగవంతుడు కాడా? ప్రథమమున వీరి నేల ఆరాధింప రాదు? గంగాతీరమందు నూతులు త్రవ్వ శ్రమ యేల? ప్రేమ సర్వశక్తిమంత మ్మని నమ్ముడు. పేరుప్రతిష్ఠ లనెడు క్షణభంగు రాడంబర మెవరికి కావలెను? మీకు ప్రేమ కలదా? ఉన్నచో మీరు సర్వశక్తిసంపన్నులు. మీయందు స్వార్థపరతాలేశమైన లేదా? లేనిచో, మీ శక్తి నిర్నిరోధము. శీలమే సర్వత్ర శుభప్రద మైనది. ఓర్వలేనితనమును దురహంకారమును విడనాడుడు. ఐకమత్యముతో ఇతరులను కూడి లోకసేవ చేయ నేర్చుకొనుడు. మన దేశమున కిదియే అత్యావశ్యకము. ఓర్పు గలిగి, మరణపర్యంతము విశ్వాసపాత్రులై మెలగుడు. మీలో మీరు కలహింప వలదు. ద్రవ్య విషయములందు నిష్కల్మషులై యుండుడు. శ్రద్ధయు నీతియు లక్ష్యమునందు నిష్ఠయు, మీకున్నంత కాలము సర్వము వర్ధిల్ల గలదు".

—శ్రీ వివేకానందస్వామి

గ్రంథసమీక్ష

యోగసాధన

శ్రీ శివానందస్వాముల మూలగ్రంథమునకు శ్రీ దిగవల్లి శేషగిరిరావుగారి ఆంధ్రానువాదం. పుటలు 552; ప్రాప్తిస్థానము : ఆధ్యాత్మిక గ్రంథమండలి, విజయవాడ; సాదా ప్రతి రూ. 5; గ్లేజు ప్రతి రూ. 6.

ధారణను గురించిన వివరాలు, తదభ్యాసం, ధ్యానానికి కావలసినవి, ధ్యానాభ్యాసం, ధ్యానంలో వైవిధ్యం, ధ్యానవిఘ్నాలు, ధ్యానానుభూతులు అనే విషయాలను తేటతెనుగులో తొమ్మిది అధ్యాయాలలో ప్రపంచించే ఈ పుస్తకం యోగసాధనాజిజ్ఞాసులకు కొంగు బంగారం.

శ్రీ ధ్రువవిజయం

(బుఱ్ఱకథ)

రచయిత : కేశవతీర్థస్వామి; ప్రాప్తిస్థానం : శ్రీరామతీర్థసేవాశ్రమం, పిడుగురాలపోస్టు, గుంటూరుజిల్లా.

భక్తిరసనిష్యందమైన శ్రీ కేశవతీర్థస్వామి గారి కలమునుండి అనుగృహీతమైన యీ జానపదగీతిక వారి తక్కిన బుఱ్ఱకథలవలెనే, భక్తప్రబోధమును పరమానందమకరందాన తోగించి నెఱచూఱలిస్తున్నది అంటే మిథ్యోక్తి.

శ్రీ దేవీసూక్తపరమార్థము

'సోఽహమ్'—సమాధి

రచయిత : శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనామధేయ ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మగారు; ప్రాప్తిస్థానము : గ్రంథి ఆంజనేయశ్రేష్ఠి, చిత్తూరు; పుటలు 96; వెల 12 అణాలు.

ఋగ్వేదసంహితాభాగమందలి యెనిమిది ఋక్కులతో గూడిన యీ సూక్తమునకు 'పరమార్థవివరణ' మనుపేరుతో శ్రీ శ్రీయానందులవారు రచించిన వివరణములో వైదుష్యానికిన్నీ ఆధ్యాత్మికస్వానుభూతికిన్నీ సరళసలక్షణమధురవాఙ్నైపుణికిన్నీ అరుదుగా 'ఏకత్రావాసం' పొందుపడింది. ఇందుతోపాటు వారు జతపఱచిన ''సోఽహం సాహం'' సమాధి అను సాధనావస్థావిశేషప్రతిపాదకవ్యాసమున్నూ తత్సాధనాజిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తంగా ఉంది.

—ప్రభాకర్.

బుద్ధ ఉవాచ

శ్రీ బుద్ధభగవానుడు లోకమున కొసగిన సందేశమునందలి ముఖ్యాంశములు ఏర్చి కూర్చి విడివిడిగా సులభశైలియందు ఈ గ్రంథమున ముద్రింపబడియున్నవి.

పాకెట్టు సైజు (ప్రథమ ముద్రణము) వెల : 37 న. పై.

శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ
శ్రీ శారదా సూక్తి నవనీతము
శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము

శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి — వీరు ముగ్గురును లోకమున కొసగిన సందేశమునందలి ముఖ్యాంశములు ఏర్చి కూర్చి విడివిడిగా సులభశైలియందు ముద్రింపబడియున్నవి. ఈ గ్రంథములలో జీవితమునందలి వివిధఘట్టములకు, వివిధవిషయములకు సంబంధించిన ఉపదేశములు గలవు. అందఱును చదివి తరింపగల చిన్న చిన్న పుస్తకములు.

పాకెట్టు సైజు (ప్రజ్జ్వలముద్రణము) ఒక్కొక్కదాని వెల : 37 న. పై.

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ బ్రహ్మానందబోధనలు

(శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి జీవితోపదేశములు)

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

"శ్రీ రామకృష్ణదేవునియొక్క పారమార్థిక పుత్త్రుడు" అని పేరొంది, శ్రీ వివేకానంద స్వామితో ఇంచుమించు సమానౌన్నత్యము నొందిన భక్తిజ్ఞానసిద్ధుడగు మహాపురుషుని సవిస్తర జీవితమును, దివ్యోపదేశములును గల యీ గ్రంథము జిజ్ఞాసువుల కందఱకు అవశ్య పఠనీయము, మహోపకారకము.

త్రివర్ణముఖచిత్రము, శ్రీ రామకృష్ణునియొక్కయు, శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామియొక్కయు ఛాయాచిత్రములు గలవు.

344 పుటలు (ప్రథమ ముద్రణము) వెల: రూ. 3-50

శ్రీ శారదాదేవి

రచయిత: శ్రీ నండూరి బంగారయ్యగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్.

శ్రీ శారదాదేవి దివ్యజీవితము ఇందు వివరముగ, మనోహరభాషలో చిత్రింపబడి యున్నది. ఆమె హృదయము నెఱుంగగోరు భక్తు లీ గ్రంథమును జదివి తీరవలయును! క్రొత్తవిషయ మెంతో సేకరించి కూర్చబడిన యద్భుత గ్రంథము.

144 పుటలు వెల : రూ. 1-25

ప్రాచ్యము, పాశ్చాత్యము

(శ్రీ వివేకానందస్వామి ప్రణీతము)

అనువాదకుడు:

శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీ వివేకానందస్వామి వంగభాషలో వ్రాసిన "ప్రాచ్యఓ పాశ్చాత్య" యను గ్రంథమునకు ఆంగ్లానువాద మగు "The East and the West" కు ఇది తెనుగుసేత.

157 పుటలు వెల : రూ. 1-25

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు -4